

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an 4 cor. 40 bani,
Pe o jumătate de an 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului” Sibiu.

Foale politică

Apare în fiecare Duminecă.

Telefon Nr. 146.

Adresa telegrafică: „Foaia Poporului”, Sibiu.

INSERATE:

să primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(Strada Măcelarilor Nr. 12).

Un șir petiț prima-dată 14 bani, a doua-ora 12 bani, a treia-ora 10 bani.

Cum stă afacerea cu „împăcarea”?

Delegațiunea ungară și-a încheiat desbaterile, rămânând ca la 27 Decembrie n. să se mai întrunească odată într-o ședință mai mult numai de formă, când se va face închiderea delegațiunilor.

Dar ce motive avem noi Românii, ca să ne ocupăm tot mereu cu ședințele delegațiunilor, — ungară și austriacă, — mai cu seamă știind și aceea, că acolo nu avem nici un deputat român, care să vorbească în numele nostru?

Iată ce motive avem: Dupăcum am mai spus, din delegațiuni fac parte cei mai de seamă membri ai dietei ungară și austriacă. În delegațiuni sunt reprezentate toate partidele, de unde ar urma, ca partidul național român încă să fie reprezentat. Dar șovinismul maghiar și aici a ținut să împedecă glasul celor peste trei milioane de cetățeni români ai acestei patrii. Cu toate acestea, în ședințele delegațiunii ungare desbaterile asupra stărilor Românilor din Ungaria au format un punct de căpetenie.

Delegații unguri n’au făcut aceasta chiar de bunăvoie, ci mai mult siliți de împrejurări. S’au ivit adevărat în delegațiunea austriacă păreri, cari au scos la iveală, că între România și Austro-Ungaria p’arcă încep a se răci legăturile. Iar cauza acestei răceli ar fi mai cu seamă prigonirea Românilor din Ungaria. Și fiindcă Austro-Ungaria dorește și pe mai departe a ține legături bune cu România, să se caute și delătore aceste neajunsuri. Cu alte cuvinte: cărmuitorii Ungariei să nu mai tot asuprească pe Români, ci să le dea și lor drepturi egale, amăsurat numărului lor de milioane, cari locuiesc țara aceasta. Cam așa au vorbit unii Austriaci în delegațiunea austriacă.

Vorbirile acestea, se înțelege de sine, că Maghiarii nu le-au putut lăsa așa ușor trecătoare. Doar celece se vorbesc în delegațiuni sunt urmărite de toată lumea cultă din Europa.

Pe de altă parte, am văzut că într-o ședință mai din urmă a dietei, prim-ministrul Tisa a făcut și unele destăinuirii, cu privire la consfăturile de pace, ce el le poartă cu conducătorii Românilor. La auzul acestor destăinuirii ale lui Tisa și a altor svonuri prin gazetele ungurești, precum și în urma celor petrecute în delegațiunea austriacă, — o seamă de șoviniști maghiari „și-au pierdut cumpătul ca găina umbletului”. Că vezi Doamne țara e’n pericol, Tisa le vinde „patria lor” Românilor și câte prostii toate.

Urmarea a fost, că mai mulți deputați dietali unguri, cari fac parte din delegațiunea ungară, s’au sculat în ședințele acestei delegațiuni și au adus în desbatere afacerea Românilor din Ungaria în legătură cu ținuta politică a României.

Și e mare lucru acesta: Intr-o corporație atât de înaltă, cum sunt delegațiunile ungară și austriacă, să se pornească o discuție atât de amănunțită asupra unui popor, care de altcum n’are nici un reprezentant acolo. (Dupăcum se știe, în delegațiunea ungară n’a fost ales din partea dietei nici un deputat român.)

În urma acestor discuții nu se mai poate de loc trage la îndoială, că afacerea Românilor din Monarhia austro-ungară a ajuns o afacere europeană. Astăzi chiar și în cercurile cele mai înalte ale Europei se vorbește despre starea celor peste trei milioane de Români, cari locuiesc pe acest pământ al Monarhiei. *Astăzi neamul românesc, peste tot socotit, se bucură de o viață cu mult mai mare, ca de pildă șoviniștii noștri cărmuitori ai Ungariei. Iar aceasta o văd și ei destul de bine, dar jidulia ungurească nu-i lasă să recunoască acest adevăr pe față.*

În schimb am văzut, că unii dintre șoviniștii politicieni de tot răi de gură au început cu câte atacuri nehibzuite la adresa României și a Românilor din Ungaria. Cu toate acestea, în zăpăceala lor, chiar și călăii politici Aponi și Karoli au trebuit să recunoască, că o împăcare a Maghiarilor cu Românii ar fi cu cale. Ba Aponi a mărturisit în decursul unei vorbiri, că el încă ar fi învoit a aduce oarecare jertfe pentru pace. Bine înțeles, omoriturul politic al Românilor prin barbara lui de lege școlară, nu vrea să știe, că aceasta lege trebuie să fie îndată delăturată.

Șoviniștii de teapa lui Aponi și Karoli s’ar învoi bucuroși la o pace, dacă ar auzi că aceasta a fost cumpărată cu ceva bani sau că la câțiva Români cu gură mai mare li s’a dat vr’un os de ros. Prin așa ceva s’ar înmulți numai ceata renegaților, iar partidul național ar adormi în curând. Apoi cât pentru cei vr’o doi bani sau lefuri mai bunișoare pe seama acelor renegați — asta n’ar fi lucru mare și nu împedecă de loc maghiarizarea în viitor. Cu ajutorul renegaților și a celor înfundați în slujbe grase, guvernul cu atât mai ușor ar pune încă niște dări nouă pe spatele poporului, — de unde apoi s’ar scoate iarăș ușor ajutoarele ce le-a dat guvernul pentru pace. — La o astfel de înțelegere se cugetă azi mai peste tot locul în tabăra maghiară.

Din fericire, cu totul altcum se privesc lucrurile pe partea Românilor. E drept, că se dau prea puține lămuriri din partea

frunțașilor noștri, cari poartă consfăturile. Prin aceasta nu voim însă a bănui buna credință și siliința lor de-a apăra cât mai bine interesele Românilor. Iar când scriem aceste cuvinte ne amintim de vorbele dlui deputat al nostru Dr. Alexandru Vaida-Voevod, care mai zilele trecute a spus în „Gazeta Transilvaniei” (Nr. 259): „*Fără schimbare de sistem în felul cum sunt considerate neamurile nemaghiare din partea puterii de stat, nu se poate încheia o pace sinceră și trădătoare.*” (Și-apoi: Decât să încercăm a încheia o pace, care nu s’ar putea în mod cinstit înfăptui, fie dintr-o parte, fie dintr’alta, mai bine vom continua lupta. Decât un armistițiu, decât o umilire, mai bine lupte și suferințe.”

Aceste sunt cuvinte răspicate. Pe acestea putem socoti, că cererile Românilor sunt cele cuprinse în programul nostru național. Iar dacă delegații comitetului național n’au făcut încă nici o declarație mai lămurită, — asta voim a o înțelege întru câtva numai în urma poziției lor cam grea în aceste zile. Având acestea în vedere, credem că vederile domnilor delegați ai comitetului național sunt aceleaș, ca și ale dlui deputat Dr. A. Vaida.

Din cauza aceasta nici nu luăm în seamă svonurile ungurești, cari pretind a ști, că dacă se va încheia pace, atunci partidul nostru național se va desființa. *De așa ceva nici vorbă nu poate fi. Și credem că delegații Românilor nici nu vor admite consfățuirii în privința aceasta, fiindcă la așa ceva nu sunt împuterniciți de nimenea și nici nu pot fi împuterniciți.*

Partidul național român s’a înființat pentru apărarea intereselor poporului nostru. Acest partid trebuie să existe și va și exista totdeauna până când vor locui Români pe acest pământ. Dacă n’ar fi azi, atunci el ar trebui să se nască, iar dacă s’ar desființa până mâine, atunci el desigur s’ar naște până poimâine.

În numărul trecut am publicat o scurtă știre a dlui președinte al comitetului național Dr. Teodor Mihali. Domniasa spune, că consfăturile dintre Români și Tisa s’au întrerupt pe scurt timp, din cauză că prim-ministrul Tisa ar fi ocupat în alte afaceri.

Când scriem aceste rânduri, ne vine știrea, că Luni (22 Dec. n.) la începutul acestei săptămâni, delegații comitetului național au avut o nouă întrevedere de peste un cias cu contele Tisa. Consfăturile se vor continua după serbătorile catolice.

Vedem deci o oarecare străduință și pe o parte și pe cealaltă, pentru a ajunge la pace. Starea aceasta a lucrurilor o înțelegem.

Dar pentru o mai bună orientare a po-

porului românesc aflăm cu cale, ca delegații comitetului național să dea publicității măcar unele lucruri mai de căpetenie asupra consfătuirilor. Cam același lucru l'a făcut Tisa de atâta vreme. Prin urmare, — pe lângă tot respectul și încrederea față de delegații noștri, — nu prea putem înțelege atâta rezervă. Suntem în preajma serbătorilor. Lumea românească așteaptă lămuriri mai precise, asta ne-o arată mai multe scrisori, ce le-am primit la redacție.

Iar conducătorii noștri, cari reprezintă cu tărie programul partidului național, nu trebuie să se teamă de nimic. La spatele lor stă *un popor* de peste trei milioane, de care *trebuie* să se țină seamă în patria aceasta, acum nu va fi pace în țară în vecii vecilor.

Legăturile politice dintre Austria și România. Guvernul român a publicat zilele trecute o carte numită „*Cartea verde*“. Aci sunt cuprinse aproape la 200 documente și scrisori schimbate, în decursul războiului balcanic, între guvernul României și alte guverne străine sau împuterniciții acestor guverne. Astfel de cărți au scos, când au simțit trebuința și alte guverne. Așa de pildă guvernul francez și cel german pe timpul conflictului (neînțelegerii) între Germania și Franța pentru Maroc.

Publicarea acestor fel de cărți și documente nu e însă un lucru de toate zilele. De aceea, publicarea documentelor sau scrisorilor în cărți de acestea, se obicinuește a se face numai după ce țara numită și-a dat învoirea la tipărirea unuia sau a mai multor documente, pe cari le-a trimis guvernului, ce acum vrea să le publice.

În cazul de față, cu publicarea „Cărții verzi“ a României, bate la ochi împrejurarea, că între cele aproape 200 documente și scrisori, nu se află mai nici un document de-al Austro-Ungariei în preajma mobilizării. De aici se dă cu socoteala, că în acele zile ministrul de externe al Monarhiei noastre a purtat cu guvernul român astfel de scrisori, pe cari acum nu vrea să le publice. Guvernul român desigur, că a cerut permisiunea pentru publicarea lor, dar ministrul Berchtold nu se va fi învoit. De aceea ele au rămas nepublicate. Asta însă nu arată, că ministrul nostru de externe Berchtold ar fi sprijinit cum se cade regatul României, ci din contră, arată că Monarhia austro-ungară în acele zile a avut o astfel de ținută, care i-ar plăcea mai bucuroș să nu o știe toată lumea.

Dar acum tot mai mult se lămuresc lucrurile, iar Austriacii văd, că Monarhia trebuie să se poarte mai altcum față de România. Astfel foaia din Viena „*Die Zeit*“ (Timpul) publică următoarea informație, pe care o primește dela corespondentul ei din București: „Este de lipsă, ca să se publice toate scrisorile schimbate în criza balcanică între Austro-Ungaria și România. Un timp oarecare spiritele din România se arătau foarte dușmănoase față de Austro-Ungaria. Acum, de când cu numirea contelui Czernin de ministru austro-ungar la București, stările par a se mai liniști. În România se recunoaște, că cercurile conducătoare din Viena sunt foarte binevoitoare României și că *politica contelui Berchtold nu e aprobată* (nu este așa cum se cere) *de multe persoane, deoarece a fost foarte puțin binevoitoare față de România*. Vorbirile delegaților austriaci (în

delegația austriacă) binevoitori României au fost bine primite la București. *Dar cei de acolo* (adecă Românii dela București) *așteaptă fapte, vreau o îmbunătățire a sorții Românilor din Ungaria*.“

Da, da, astfel stau lucrurile, după cum atât de lămurit mărturisește și fruntașul român Filipescu, despre care scriem mai jos.

Contele Czernin, ministrul austro-ungar la București, după ce acum câteva săptămâni și-a ocupat postul în capitala României, a mers în zilele trecute din nou până la Viena, unde a fost primit în audiență (vizită) de Maiestatea Sa Monarhul nostru Francisc Iosif. Scopul acestei vizite a fost, ca contele Czernin să informeze pe Maiestatea Sa asupra celor auzite și văzute la București, de când s'a așezat aci.

Dieta și-a ținut Sâmbătă, la 20 Dec. n. ultima ședință înainte de serbătorile catolice ale Crăciunului. După primirea unor proiecte mai mici de lege, ședința s'a închis, anunțându-se vacanță până la 12 Ianuarie n. 1914. După vacanță se va lua în desbatere afurisita lege de presă, prin care cârmuitorii țării ar vrea să puie scâlusi gazetelor contrare guvernului și celor cari scriu contra maghiarismului.

Ce politică va urmări Bulgaria de acum înainte? Ministrul de externe al Bulgariei, Ghenadief, a spus unui gazetar maghiar (noi credem însă că acesta e desigur de cei cu periculi! *Red. F. P.*) următoarele: „În ce privește legăturile cu vecinii, am dori pacea cu Turcia. Nu dorim nici Ceatalgea, nici Constantinopolul (sic!) Dorim apoi prietenia cu România. Dacă se va putea uita și iertă, că a smuls o parte din trupul țării noastre, atunci nu mai este nici o piedecă în calea legăturilor noastre prietenești. (Bulgaria va vedea totdeauna bine pe România, dacă va ști, că aceasta din urmă are o armată puternică, cu care îi poate da totdeauna la cap Bulgarului, când se va obrăznic! *Red. F. P.*)

„În ce privește legăturile noastre cu Marile Puteri, noi suntem o țară mică și glasul nostru nu prea răzbește (sic!) în concertul (sfatul) european. Vrem să fim bine cu toată lumea. Monarhiei austro-ungare îi suntem recunoscători pentru sprijinul dat, dar în starea de acum trebuie să ținem seamă de năcazurile din lăuntru ale țării, de aceea politica noastră externă a căzut pe al doilea plan. Ne gândim cu recunoștință la tot sprijinul, ce ni l'a dat monarhia, dar suntem recunoscători mai cu seamă Ungariei, unde refugiații noștri au fost atât de bine primiți. *Guvernul bulgar va căuta să ajungă la o apropiere cât mai trainică de Ungaria pe teren cultural și economic. Ba vom trimite și studenți bulgari la școlile ungurești*.“

Așa, așa, aici pe paprică roșie cu capetele cele cuminiți de Bulgar, c'apoi vă puteți înfrăți mai ușor!!!

Vorbe răspicate.

Ce spune gazeta unui mare boier român și fost ministru de războiu al României, despre legăturile cu Austro-Ungaria?

Țara Românească are o seamă de mari bărbați politici, tot unul ca unul. Între aceștia se află și dl **N. Filipescu**, fost în mai multe rânduri ministru al României.

dl Filipescu e un mare sprijinitor al Românilor asupriți. Domnia sa duce o luptă politică, care l'a costat o bună parte din averea sa proprie, ceea ce știm din izvoare sigure. După începerea războiului balcanic dl Filipescu era de părere, că România încă se mobilizeze, dar la început avea puțini partizani pentru această idee, din care cauză s'a mulțumit din postul de ministru. A urmat însă în curând afacerea cu granița Silistrei, unde „Bulgarii voiau să măsoare pământul cu centimetrul“. În fine a mobilizat și România, iar dl Filipescu a fost între primii, care au plecat spre Bulgaria. Iată un adevărat suflet de boier român!

A cunoaște acum gândurile unui astfel de bărbat și cu privire la Românii din Ungaria, credem că e foarte cu cale. De aceea publicăm mai în jos unele părți dintr'un articol apărut în gazeta bucureșteană „*Epoca*“, care, — după cum se știe, — stă foarte aproape de dl Filipescu. Iată ce scrie, între altele, „*Epoca*“ dela 6/19 Decembrie, sub titlul „*Raporturile (legăturile) României cu Austro-Ungaria*“:

„Desbaterile din camera (dieta) ungară și declarațiunile contelui Tisa (publicate și de noi în cei doi numeri din urmă. *Redacția „Foi Pop.“*) sunt o mărturisire oficioasă, că se urmează consfătuiri de împăcare între Români și Maghiari. Ultimele știri lasă să se întrevadă un desnodământ bun al consfătuirilor. Din parte-ne ne-am bucură foarte sincer, dacă s'ar ajunge la o înțelegere cum se cade. Ne-am bucură și pentru Românii din Ungaria și pentru regatul României.

„Românii ar putea avea o viață mai cum se cuvine ca supuși credincioși ai monarhiei habsburgice. România ar ajunge iarăși în legăturile de mai nainte cu monarhia vecină, *legături adânc sdruncinate de pe urma crizei balcanice*.“

„Orice s'ar zice, România a simțit că *n'a avut la Viena sprijinul*, la care se credea îndreptățită. Se spune mereu, că chiar din „*Cartea verde*“ (o carte cu documente din decursul războiului balcanic, pe care a scos-o guvernul român în zilele trecute. *Redacția F. P.*) reiese, că Austro-Ungaria ar fi sprijinit România cu sfaturi prietenești, împărțite cu multă dărnicie fie la București, fie la Sofia.

„Asta nu zicem că nu-i așa, dar în aceasta stă tot sprijinul. *Asemenea sprijin am căpătat însă dela toate puterile*, chiar și dela acele cari nu ne datorau nimic, pe când dela Austro-Ungaria ne puteam aștepta la *mai mult*.“

„În schimb Austro-Ungaria nu ne-a dat nici un răspuns, când i-am cerut să-și însușească (să se declare una cu noi) cererile noastre cele mai modeste. Austro-Ungaria a trimis arme armatei bulgare; Austro-Ungaria mai mult ca oricare altă putere, a văzut cu ochi răi pornirea noastră și singură Austro-Ungaria a susținut cu îndârjire revizuirea păcii dela București. — *De aceea toate declarațiile făcute în delegațiuni, spre a arăta sprijinul Austro-Ungariei, de pe urma sfaturilor ei prietenești, n'au convins pe nimeni în România*.“

Dacă dar persecuțiile, ce îndură Românii din Ungaria ne făceau să suportăm cu greu legăturile oficiale dintre cele două state, — cum se poate închipui, că continuarea persecuțiilor, chiar după ce am văzut că *acele legături oficiale nu ne erau*

de nici un folos, s'ar putea împacă cu o politică externă (din afară) de strânsă prietenie cu Austro-Ungaria?

„De aceea, când auzim spunându-se în Reichstagul german (marea dietă a Germaniei) speranța, că „România va mai rămânea un sprijin pentru Tripla-Alianță“, — spunem lămurit, că aceasta nu va fi, oricare ar fi guvernul din România, pe câtă vreme va continua în Ungaria politica de persecuție și de asuprire.

„O spunem verde: Oricare ar fi urmările pentru politica noastră externă; simțământul poporului român (din România. Red. F. P.) nu mai lasă și nu mai iartă o astfel de prietenie.

Nu ne amestecăm în afacerile din lăuntru ale monarhiei vecine. Vom avea cu dânsa legături corecte. Dar prietenie nu se poate cere și prietenii nu putem fi cu călăii congenerilor nostri.

„Tot așa de verde spunem, că ne vom bucura sincer de începutul unei porniri de bună conviețuire între Români și Unguri și de legături prietenești ca altădată cu monarhia vecină, una nedespărțită de alta.“

* * *

Iată cum glăsuște gazeta unui fost ministru și mare bărbat de frunte al României. Sau mai pe scurt: V'am fost prietenii (ai monarhiei austro-ungare), dar când a fost la adevăratele nu ne-ați dat nici un sprijin mai de dai Doamne. Pe viitor nu aflăm nici un rost într-o prietenie cu Austro-Ungaria, dacă, pe lângă slabul sprijin, ce ni l-ați dat nouă acum, ați mai continuă și cu asuprirea fraților nostri de-un sânge. Numai îndreptându-se soarta acestora, mai putem ține prietenie cu Austro-Ungaria; altcum nu, tot atâta, că ce se va alege în viitor. — Astfel glăsuesc cei din jurul unui boier român cu suflet mare!

Fundațiunea ziariștilor români.

Această fundațiune a ziariștilor (gazarilor) români din Ungaria a fost înființată de curând, prin frumosul dar de 25 mii coroane, dăruite de dl Dr. Ioan Mihai. Scopul acestei fundații este, ca din venitele ei să se dea penzie și ajutor la vreme de bătrânețe și neputință pe seama celor o viață întreagă și-au pus toată pu-

terea lor în serviciul neamului românesc.

Și 'ntr'adevăr, trebuie să cunoască cineva de aproape felul cum vede lumina zilei o gazetă, ca astfel să-și poată da seama de munca istovitoare, ce trebuie depusă, până când e gata o gazetă.

Iar dacă un popor are mulți oameni, cari lucră spre binele lui, între aceștia sunt a se număra și gazetarii, fiindcă munca lor e așazicând întreagă pentru alții; iar ei în schimb, — îndeosebi la noi în Ungaria — nu se pot aștepta decât la osânde grele, la răpirea libertății și la alte multe neajunsuri.

Având aceasta în vedere, o seamă de bărbați vrednici de-ai nostri, s'au cugetat asupra ușurării sortii acestor luptători cu condeiul pentru drepturile poporului român. Astfel s'a pus bază fundațiunii ziariștilor români din Ungaria.

Publicul nostru a primit cu deosebită bucurie vestea despre această fundație, ceea ce e dealtcum de sine înțeles. Ba în timpul din urmă s'au aflat multe persoane, cari încă au ținut cu cale să contribuie cu ceva la înmulțirea fundației. Astfel s'au făcut contribuiri din incidentul cununiei sau logodnei cuiva, altul și-a răscumpărat felicitările la ziua onomastică, iar alții din prilejul unei nunte sau al unui botez au adunat o sumă oare care pentru fondul ziariștilor.

În timpul din urmă s'a obicinuit, că mulți Români vrednici din prilejul serbărilor de Crăciun și Anul-nou contribuie, — în loc de felicitări — cu o sumă potrivită la fundația susnumită.

Pentru lățirea în cercuri cât mai largi a acestui bun obicei, epitropia fundației ziariștilor români a dat și în anul acesta următorul apel:

Mult Stimat Domnule!

Din rapoartele publicate în ziarele noastre, Vă este cunoscut, că „Fundațiunea pentru ajutorarea ziariștilor români din Ungaria“ s'a sporit și în anul acesta — mai cu seamă prin donațiunile mari ale d-lor Anton Mocioni de Foen și Dr. Teodor Mihali — cu aproape 30,000 cor., ajungând azi la un capital total de cam 70,000 cor.

Suntem convinși, că sporirea fundațiunii noastre se datorește în prima linie înțelegerii cu care publicul ne onorează

scopul final al străduințelor noastre: înălțarea presei românești. Ca o dovadă despre aceasta servească nenumăratele contribuiri făcute de mulțimea celor mici la toate ocaziile, contribuiri, cari și în anul acesta au dat un spor în averea fundațiunii de peste 10,000 cor. și din cari — cu mare mulțumire însemnăm la acest loc — singure rescumpărările felicitărilor dela serbătorile trecute au ajuns suma de cor. 1646.50.

Bazați pe bunăvoința și interesul ce ni l-a arătat deci publicul nostru și conștii de datorința ce avem de a stăruî mereu pentru sporirea fundațiunii noastre, prin aceasta ne permitem a păși și în anul acesta în rândul celor ce roagă ca obicinuitele rescumpărări de felicitări de serbătorile ce se apropie, să se facă în favorul „fundațiunii pentru ajutorarea ziariștilor români din Ungaria“, dat fiind că această fundațiune este astăzi cea mai avizată la sprijinul public. Vă rugăm de altfel a da ascultare rugării noastre și pentru faptul că urmăm ca din rescumpărările felicitărilor din anul trecut și a celor ce se vor face în anul acesta să punem bază — în cadrele fundațiunii — a unui fond special al felicitărilor rescumpărate, pe care să-l sporim an de an la asemenea ocaziuni și care să fie o mărturie pentru viitor despre felul cum ne-am înțeles cei prezenți datorințele față de cauza mare a presei (gazelor) românești.

Credem, că P. T. D-Voastră apreciați după cuviință pasul ce-l facem și deci nu ne veți lua în nume de rău dacă Vă rugăm să stăruîți în cercul cunoscuților Dv., ca să-și rescumpere felicitările de sărbători în favorul fundațiunii noastre.

Numele celor vor urmă rugării noastre cum și sumele ce vor contribui, Vă rugăm să le însemnați pe o listă, pe care după încheiere să binevoiți a o trimite subsemnatului spre a se îngriji de publicările necesare.

Banii adunați Vă rugăm a-i trimite la adresa „Băncii generale de asigurare“ din Sibiu, care — după încheierea totală a donațiunilor — îi va traspune institutului „Ardeleana“ din Orăștie.

Sibiu, la 20 Decembrie n. 1913.

Ioan I. Lapedatu,
secretarul epitropiei fundaționale

Cu paloșul. 96

Doveste vitejască din vremea descălecatului Moldovei

de

Radu Rosetti.

(Urmare).

Pe fața călugărului se văzu zugrăvită o mare îngrijire.

— Câte ciasuri? întrebă el.

— Nu știu, răspunse ucenicul, poate două, poate mai multe.

— Atunce, zise călugărul încet către Stroici, nu ne-ar rămânea decât să părăsim calea pe care am pornit și să dăm năvală; izbânda ar fi îndoielnică și s'ar putea cumpăra numai cu prețul a sute de vieți, și de unde știu că, la intrarea noastră în Cetate, vom mai găsi pe Mihai încă în viață.

Pe când călugărul vorbea cu Stroici, un om se apropiase de ușă și o privise cu

mare băgare de seamă. Apoi, cu amândouă mâinile, apăsase într'însa de două ori.

— Broasca acestei uși, zise el întorcându-se către Părinte, are o singură limbă care se află aici, și arată mijlocul mării din dreapta a uși. Dacă aș avea unelte trebuitoare, m'aș însărcina să taiu limba și să deschid ușa în mai puțin de un cias.

— Unelte are Paisie, zise Părintele Isaia, cuprins de o nouă nădejde, dar de unde ieșit-ai atât de meșter lăcătuș, Pintilii?

Pintilii era un om de vreo treizeci de ani, de stat mijlociu și de făptură sprintenă, cu doi ochi mari, strălucind de vioiciune în fața-i oacheșă și care purta haina mărghiașilor din Târgul Neamțului.

— Cât eram rob la Tătari, Cuvioase, răspunse el, căutând printre uneltele din traista de piele a lui Paisie, m'am împrietenit cu alt rob, un lăcătuș genovez, un meșter mare care m'o învățat meșteșugul lui, dar iată ce-mi trebuie, adăose el, scoțând din traistă un sfredel cu șurub și o

pilă îngustă. Cu sfredelul am să fac o bortă și am s'o măresc până ce va putea intra pila, iar cu pila voi tăia limba broastei.

Zicând aceste cuvinte, el se și puse pe treabă.

— Ușa este de lemn la mijloc, zise el după o bucată de vreme, și numai căptușită cu fier pe din năuntru și pe din afară; uitați-vă, sfredelul o trecut printr'însa. Am să fac acum altă boartă alătura.

În curând o a doua și o a treia bortă erau făcute lângă cea dintâi. La a patra se auzi sfredelul scârțind.

— Am dat de limba broastei, zise Pintilii, de acum trebuie să fac borte deasupra celei dintâi.

În curând borta fu destul de mare pentru a da intrare pilei cu care începuseră să lucreze asupra limbei. Aceasta fiind groasă și de oțel bun, pila înaintă încet.

Bululete venise de mult și vestise pe călugăr că toți oamenii, afară de cei zecă rămași de pază, cu Creangă, la ușa stăhăstirii, se aflau în chioarcă. Jumătate din-

Avere românească înstrăinată.

Înainte cu câteva săptămâni, o gazetă a Sașilor a scris despre lucrările pe care le săvârșesc băncile lor sătești. Între altele a scris și aceea, că Sașii cu ajutorul băncilor lor dela sate, au cuprins dela Români curți, grădini, vie și alte moșii, în preț de un milion coroane.

E mare suma de un milion și multe a trebuit să fie și averile cari au trecut din stăpânirea Românilor în stăpânirea Sașilor. În urma acestor vânzări, mulți săteni de-ai noștri vor fi luat bățul pribegiei și trecând peste țări și mări, nu se vor mai reîntoarce poate nici când la ai lor.

Se poate, că scumpetea și lipsa de bani, pricinuită de războiul din Balcani, să fi adus cu sine vânzarea și înstrăinarea unora din aceste averi. Mulți însă, vor fi ajuns în strâmtoare din pricina ușurinței și a necumpătării, de cari vor fi fost stăpâniți. Ori cum va fi fost, pierderea e mare pentru noi și trebuie să ne pună pe gânduri.

Știm cu toții, că Sașii și-au propus să nu mai vândă nimic din averile lor la străini și mai cu seamă, să nu vândă la Români. În astfel de împrejurări, cu anevoie vom mai putea răscumpăra averile înstrăinate, în acești doi ani din urmă.

Ca un răsunet la cele scrise în foaia săsească, s'au scris într-o foaie românească trei articoli eșii din penele a trei bărbați cu tot atâtea păreri deosebite.

Unul dintre acești bărbați e de părere, că băncile cari le avem acum, dau prea multe împrumuturi la oameni fără de nici un câpătaiu. Aceste împrumuturi să fie pe viitor mai bine întrebuințate. Și e de părerea, că bisericile sunt chemate a veni în ajutorul sătenilor ajunși în strâmtoare. Adecă: Bisericile să răscumpere averile ajunse la vânzare.

Al doilea bărbat, care a scris în cauza aceasta, ne spune lucruri mai amănunțite. Dovedește cu cifre câtă avere s'a înstrăinat dela noi în cutare ținut și câți bani au dat băncile sătești ale Sașilor din acel ținut; câtă moșie au cuprins și câți bani au dat băncile sătești din celelalte ținuturi și că toate la oaltă au cuprins avere de un milion coroane. — În felul acesta, ne arată, că unde e primejdia mai mare și e de părere, că numai băncile sătești pot să scape pe sătenii români din ghiarale celor ce le aduc averile în vânzare.

Al treilea bărbat, care s'a ocupat cu cauza aceasta destul de arzătoare, nu împărtășește nici una din părerile celorlalți doi. Ne spune, că averile înstrăinate, nu le-au vândut sătenii de bunăvoie, ci siliți. Că băncile cari le avem, n'au capitale cu cari să poată răscumpăra moșii. Și, că bisericile încă nu se pot atinge de fondurile cari le au. Crede însă, că statul e dator să vină în ajutorul nostru și să ne mântuiască de acest neajuns.

Am înșirat aci pe scurt, părerile acelor trei bărbați, cari sau ocupat acum mai decurând cu afacerea aceasta, atât de dureroasă și păgubitoare pentru poporul nostru; ca să se vadă, ce păreri au și cum cred că se poate veni în ajutorul celor care nu pot, sau nu știu cum să-și ajute în lipsele lor.

Se poate, că băncile noastre, în împrejurările de acum, nu vor fi având la îndemână capitale cu cari să vină în ajutorul celor ajunși la sapă de lemn; că ele ar fi numai bănci de negoț cu bani, n'ar fi tocmai de crezut.

Bisericile își vor fi având și ele motivele lor, pentru cari nu se încurcă cu afaceri de cumpărări și vânzări de moșii.

Statul e ocupat și el în alte părți, cu daraveri de acestea poate și mai mari și apoi: „Până la Dumnezeu, ne înghit sfîinții“. Dacă vom aștepta până ne vor venii „pui fripti în gură“, tare mă tem, că vom înghiți de douăori gol și odată nimica. „Ajută-ți și... Dumnezeu încă îți va ajuta“.

Ajutorul, — care să împedecă înstrăinarea averilor noastre și să ridice pe săteanul român la o stare morală și materială mai bună, — nu poate veni, decât dela *băncile sătești*.

Sașii, cu ajutorul băncilor sătești au cuprins dela noi moșii în preț de un milion coroane. Ei se îmbogățesc și noi mergem ca racul. Când astfel se întâmplă, cred că nu mai putem trage la îndoială folosul ce pot să ni-l dea Băncile sătești. De ce n'am face și noi aceiașce fac Sașii?

Întâmplarea aceasta trebuie să ne fie de învățătură. Să înființăm cât mai îngrabă Bănci sătești în toate comunele. Să ne ajutăm noi pe noi și să nu mai nădăduim la ajutor străin. Acela, ori că ne vine prea târziu, ori că nu ne vine de loc.

tr'înșii se împinsese în încăperea de lângă ușă, cealaltă se îndesă în urma lor.

Isaia le lămurî atunci că ușa în fața căreia se găsesc dă în fântâna Cetății și se află la o adâncime de cincisprezece stânjani dela fața pământului.

— Indată ce limba broaștei va fi pilită și înainte ca ușa să se deschidă, faclele vor trebui stinse și numai vreo două opaițe vor putea fi aprinse, însă la oareșicare depărtare de ușă. Un om sprinten și îndrăzneț se va sui sus și va trebui să-și sprijine mâinile și picioarele în deșerturile dintre pietre. El va lua cu dânsul patru scări de frânghie, le va anina de patru belciuge care le va găsi bătute în perete, sub ghizdeiu. Care din voi se crede în stare să îndeplinească această însărcinare?

Zece glasuri răspunseră:

— Eu, Cuvioase! și zece oameni ieșiră din grămadă.

Călugărul îi privi lung.

— Toți sunteți vrednici și toți sunteți de nădejde, dar numai unul singur se

poate sui; voi alege deci pe Mihai Bululete, nu fiindcă-i mai vrednic, dar fiindcă îmi este mai cunoscut.

— Să trăiești, Cuvioase, strigă Bululete cu bucurie.

— Indată ce scările vor fi prinse în belciuge, se vor sui câte trei oameni pe fiecare din ele; m'am încredințat că belciugele dela perețele ghizdeiului vor putea să poarte această greutate. Cum se vor fi suit acești doisprezece oameni, se vor sui alți doisprezece și așa înainte până ce nu va mai rămânea nici un om aice. Bine înțeles că cei doisprezece oameni care se vor sui dintâiu trebuie să fie aleși, voinici între voinici; unul dintr'înșii va fi kneazul Stroici.

Toți încunjurară pe călugăr, rugându-se să fie printre cei doisprezece care aveau să deie și să primească cele dintâiu lovituri pentru mântuirea neamului. Dar călugărul alese cu îngrijire unsprezece bărbați cunoscuți lui, încercați de dânsul, care dăduse dovezi strălucite de vitejie și de sângerece.

Un sat pe calea rătăcirii.

Comuna Stremț e una din comunele fruntașe din comitatul Albei de jos, căci are peste 300 locuitori; are hotar destul de mare și roditor, apoi grădini cu pomi roditori și ce e mai frumos, e o comună aproape curat românească și cu o singură biserică. Cu toate acestea însă poporul din această comună, așa de bine situată, în loc de a ține pas cu alte comune din jur și de a înainta după cum cer vremurile de astăzi merge din rău tot spre mai rău. Cine e de vină la aceasta, nu o mai spunem, ca să nu mai lungim vorba. Destul că e o rușine pe un popor așa de mare, să ajungă pe cale de a-și perde școala românească, din cauză că nu voesc să plătească la învățător.

E adevărat, că statul de dragul celor vre-o 2—3 ungurași, tot atâtea perciunați și alți birși, a deschis în Stremț școală de stat, cu scopul ca să ferească (?) și se lumineze pe Stremțeni, adăpându-i cu frumoasa (?) limbă ungurească, fără de care Stremțenii cei cu glavă de dovleac nu pot trăi. Din cauza aceasta și din cauză, că statul nu a dat ajutor și școlii noastre, — ca cum Românii n'ar contribui cu nimica în visteria statului! — nu s'a putut susține școala noastră cu doi învățători, ci a rămas numai cu unul; ba ca să nimicească și acest post de dascăl, tot statul a deschis și școală de fete în Stremț.

Învățătorul din Stremț e pe cale de a părăsi comuna, din cauză că sătenii nu-i plătesc salariul, o rușine aceasta nu numai pe stremțeni, ci și pe ori care Român cu obraz cinstit; ba Stremțenii ca să facă și mai mare rușine satului lor și neamului românesc, au urmat înțelepciunea oilor, cari dacă una capie sare în lac, sar toate după ea. Sau cu alte cuvinte: dacă unul sau doi nepricepuți și-au trimis copiii la școala de stat, apoi au urmat și alții după dânsii, fără să priceapă că-și fac rău și rușine.

Mă mir mult de Stremțenii, cari își trimit copii la școala de stat, cum de le place mai mult întunerecul, sau îndobitocirea copiilor lor, decât luminarea acelor?

Ei nu înțeleg, că scopul școlii de stat, — pentru noi Românii, — e ca să nu învățăm românește; căci ungurește, în școala statului pe sate și așa nu poți învăța atâtea cât să ai folos de știința limbei ungurești; prin urmare, eșind copii din școală, nu vor

— Lângă ghizdeiul fântânei, zise iar călugărul, se află în fiecare noapte un oștean neamț de pază. Trebuie deci ca atât urcarea lui Bululete și atârănarea scărilor de frânghie cât și suirea rândului celui întâiu de doisprezece oameni să se facă fără cel mai mic sgomot. Altfel totul s'ar primejdui; ar trebui ca străjăru să fie ucis sau doborât fără să aibă vreme să strige după ajutor. Nu vă mai dau alte povătuiri, veți asculta de poroncile kneazului Stroici.

Atunci unul din cei unsprezece aleși spre a însoți pe Stroici, zise către călugăr:

— O întrebare, Cuvioase. Pe slujitorii domnești îi vom uide fără milă, căci sunt niște ticăloși dela care norodul o avut multe de răbdat. Pe oștenii nemți care se vor pune de pricină vom fi asemenea siliți să-i răpunem; dar cu cei doi Crijați ce să facem? Ei sunt oameni drepti și au făcut bine la mulți.

— Nu veți face moarte de om zădărnica, zise călugărul, veți căuta să prindeți

ști nici românește nici ungurește: se vor pomeni oameni mari cu capul gol și fără copite. Aproape dobitoace, că așa e scopol stăpânirii să facă din Români.

Invățătura și înțelepciunea numai din cartea pe care o înțelegem și pricepem o putem culege cu temei; noi Românii numai din cartea românească ne putem lumina cum se cade.

Oare s'ar putea crede că cele peste 300 familii din Stremț, nu pot să-și păstreze cea mai prețuită comoară a unui popor: școala? Nu pot ei oare ca să ridice steagul cultivei în Stremț? Nu pot ca să dovedească că există și că vreau să trăiască ca popor care dorește să-și cultive limba lui strămoșască: limba românească?

Stremțul cel vestit s'a făcut astăzi slăbănogul dela lacul oii, care așteaptă vindecare dela alții. Așteaptă ca organele noastre bisericești să lase în glod pe alții mai slabi, cari au lipsă de vindecare și se ajutore pe cei mai tari, pentruca aceia să poată susține și îngrășa pe dușmanii lor: pe Jidani dela cele cinci crâjme din Stremț.

Stând strâmb și judecând drept, îți vine să zici, că înaintea Stremțenilor sunt mai de preț cinci crâjme, decât o școală; căci pe acelea le pot susține, dar o școală nu! Nește oameni cu altă judecată, ar zice Stremțenilor: mai puțin cu 2—3 crâjme și mai mult cu o școală! Stremțenii de ar fi așa de ambițioși după cum se țin, nici nu s'ar dejosii ca să li-se îmbie măcar ajutor, la susținerea școalei, ca nu gurile rele să le zică cu scriptura: că s'au luat din gura fiilor săraci...

Că statul sădește aici pe râpile cele neproductive ale unor sate, o mai înțelegem; dar când în grădinile Stremțenilor, în locul pomilor se încearcă dușmanul ca să sădească aici și alte mărăcinii, și încă cu învoirea sătenilor, asta nu o înțelegem de ce se poate suferi!

Vor fi având de bunăsamă și Stremțenii motive, că nu se interesează mai mult de soarta școalei lor; vor fi poate nemulțumiți cu conducerea școalei, dar pentru aceia nu trebuie ca să o părăsim, și să căutăm mijloace pentru lecuirea răului.

Rătăcirea și înstrăinarea poporului dela școală se atribuie conducătorilor și fruntașilor satului, cari înțeleg mai bine însemnătatea școalei noastre pentru noi; de aceia ar fi de dorit, ca acei fruntași ai Stremț-

nilor, cari la multe lucruri bune s'au dovede oameni harnici, se întorcă pe săteni dela calea rătăcirii, ca în viitor să nu fie de hulă urmașilor lor.

Adunați-vă frați Stremțeni în jurul școalei voastre și cu puteri unite ridicați în fața ei steagul virtuții și al iubirii de neam, căci ea este viitorul și cinstea neamului nostru!

Adevărul.

Din parte-ne încă am dori, ca să auzim despre o îndreptare în spre bine a lucrurilor în Stremț. Apelăm spre acest scop la fruntașii comunei, cari au adevărată inimă românească.

Redacția.

Din comitatul Făgărașului.

Alte lămuriri în legătură cu alegerile pentru congregație.

Orî cât de bine cunoșteam spiritul certăreț al părintelui Cațaveiu, totuși nu-l ținam în stare să-și ia refugiu la neadevăruri spre a-l discredita și terfelii publice numele și caracterul altora. Dânsul vrea să se scoată din noroi, aruncând în spatele altora propriile-i păcate, fără să observe, că pe calea aceasta se îngloadă tot mai rău.

Adevărat, că clubul național din Făgăraș a făcut la candidare o mare și neiertată greșală atunci, când a candidat pe părintele Cațaveiu, căci doar acest candidat s'a făcut destul de cunoscut la alegerile trecute, la cari a picat totdeauna, deși alții au reușit și s'a făcut și mai bine cunoscut la alegerea de acum trei ani, când s'a vârit în sala de alegere, unde a stat de dimineața până seara, pentruca să nu poată zice cei mai mari, că s'a expus pentru naționaliști prea mult.

Nu-i adevărat, că eu am făcut cuiva temenele, precum e neadevărat și că am tradat partidul, schimbându-mi programul. Adevărul e că Joi, înaintea alegerii, părintele Cațaveiu mi-a declarat, că nu intră în luptă, — motivele le retac — și m'a rugat să-l denumesc de bărbat de încredere, pentruca să nu fie silit să lucreze în ziua alegerii pentru propria-i reușită, iar pe de altă parte pentruca alții să vadă că nu lucrează.

Astfel eu știind, că părintelui Boer, al treilea candidat, îi va fi grea reușita, neținându-se Breaza de cercul Lisei și știind că dânsul nu poate fi nici ales, ne fiind ale-

gător, după o înțelegere cu bărbați competenți, am primit să figurez pe lista guvernamentală. Am făcut deci pact, cum s'a mai făcut și în alte locuri.

Insuși trimisul clubului român, dl Dr. Octavian Vasu, după ce i-am făcut cunoscută starea lucrurilor, a primit compromisul și astfel alegerea a decurs în modul cel mai liniștit, dând tot rezultatul de acum 6 ani.

În ce privește pe părintele Cațaveiu, nu l'am denumit de bărbat de încredere, pentrucă nu și-a arătat fața, — știu pentru ce, — până sara la 4 ore fără un minut, când și-a dat votul, dupăcum spune pentru lista națională, în care, — ce să vezi? — deși retras și deci n'a lucrat nimic, figură și dânsul și aceasta, — vezi Doamne, — ca să salveze prestigiul clubului și să-și salveze conștiința, — sărmană conștiință.

Și acum mai are tupeul să spună, că dintre cei 23 de inteligenți, dacă ar mai fi îndemnat fiecare numai pe câte un alegător să voteze cu lista națională am fi scos-o învingătoare. Pentruce n'a îndemnat dânsul numai pe unul? Dacă nu pe altul pe fratele dânsului?

E minciună, că în casa mea ar fi fost vre-o „masă oficioasă“. La mine la masă n'a fost altul afară de trimisul clubului, dl Dr. Vasu. Acesta se va fi preumblat cu Dr. Daranyi, cu care noi și desigur nici clubul, nu va fi așteptat să se certe sau să se bată.

Acesta a fost decursul alegerii și acestea au fost și motivele, pentru cari nici eu și nici alt inteligent n'a votat cu părintele Cațaveiu și acum să spună alții și să spună On. Redacție „cine-i capra și cine-i oaia“ și cui i-se cuvine epitetul de „halal de așa popă!“

Lisa, în 21 Dec. 1913.

Cu toată stima

Alexandru Popa, preot gr.-ort.

Nota Redacției. Am publicat în întregime și lămuririle părintelui Alexandru Popa, dar mărturisim că nu ne putem din destul miră, cât de slab au știut „conducătorii“ aceștia să apere interesele românești la alegerile congregaționale. Certele personale mărunte se văd cât de colo, iar asupra „pactului“ nici nu voim a stă de vorbă. Asta e culmea ironiei: în cercuri curat românești să pactezi cu cârmuirea!! De aceea așteptăm lămuriri și o organizare

vii pe cât de mulți veți putea: Voevod, Crijați, oșteni nemți sau slujitori. Străjării din sate vă vor da mână de ajutor; ei se așteaptă la vreo mișcare din partea noastră, căci au văzut focul de deasupra Humuleștilor și mulți din ei știu ce înseamnă acel foc.

— Limba este cu totul tăietă, zise atunci Pintilii, încetând de a mai pili, pot deschide ușa când vei voi.

— Gata ești Bululete? întrebă călugărul.

— Gata.

— Dar cu ce te-ai înfășurat așa?

— Cu scările, Cuvioase, răspunse Bululete care își înfășurase împrejurul mijlocului una din scările de frânghie și-și atârname pe spinare celelalte trei făcute, fiecare, ghem.

— Dar nu-ți vor împiedeca ele mișcările? întrebă Stroici.

— N'aibi teamă, răspunse țăranul zâmbind, m'aș sui astfel în turnul Cetății.

— Stingeți facilele și aprindeți două opaiți în fund, poronci Părintele.

Apoi după ce poroncile îi fură îndeplinite, el mai poronci:

— Deschideți ușa!

Pintilii deschise ușa și Bululete păși peste pragul ei. Stătă o clipă nemșcat, ascultând; începă să pipăie în dreapta și în stânga ușii, puse mâna dreaptă în golul dintre două pietre, puse piciorul desculț în golul dintre alte două și se făcu nevăzut. El se suia spre ghizdeiu, iar nici Stroici nici călugărul, care amândoi erau pe pragul ușii, nu azeau nici un sgomot.

Ascultau, de abia trăgându-și sufletul și clipele le păreau ciasuri, când, deodată, auziră un bolovan desprinzându-se și căzând jos în apă, apoi altul și iar altul. Inimile lor încetară de a mai bate, dar altă piatră nu mai căzu și nu se mai făcu nici cel mai mic sgomot.

Deodată se auzi un foșnet ușor și Ștefan simți o scară de frânghie căzând pe dânsul.

— A aruncat o scară, zise el către călugăr, apoi șopti celor unsprezece care trebuiau să se suie cu dânsul și așteptau

împrejurul lui:

— Fiți gata!

În curând se auzi foșnetul unei a doua scări, pe urmă a celei de a treia. Așteptau să audă foșnetul celei a patra când, în loc de aceasta, se auzi sgomot sus, mai multe pietre, desprinzându-se, căzură în fundul puțului și glasul lui Bululete răsună, strigând:

— Trag Neamțul cu mine!

Se auzi sgomotul făcut de o greutate mare care cădea în apă. Rămaseră dintâi încrămeniți, dar Ștefan își veni curând în fire.

— Bululete a căzut în puț, trăgând Neamțul de strajă la fântână după dânsul, zise el. Sus nu mai este nime!

Apoi, înainte ca călugărul să fi putut răspunde, strigă:

— După mine! și începă să se urce pe scara de frânghie.

Alți doi oameni îl urmară pe aceiași scară, ceilalți prinseră cu niște sulici pe celelalte două și se repeziră ca să ajungă sus înaintea kneazului. (Va urma).

cum se cade din partea celor din fruntea clubului, *altcum să curețe locul dela conducere*, fiindcă prea se face de rușine un comitat curat românesc.

Cât pentru prietenia dlui avocat Dr. O. Vasu cu Dr. Darany încă e grozav felul de gândire al părintelui Popa. Nu cere nimenea „să se bată” (acestea sunt argumente copilărești, dle părinte!), dar nu se poate admite nici cochetarea cu un candidat, pe care Românii ar fi avut *datorința* a-l trânti fără doar și poate, fiindcă e o rușine fără asemănare a „pacta” cu stăpânirea într'un cerc curat românesc... În loc să fie făcuți străinii de neam, ca nici să nu cuteze a candida într'un astfel de cerc.

Dar în urma slabei conduceri a celor din fruntea clubului comitatens român, vedem, că oamenii noștri au ajuns la concluzii

din cale afară curioase, asupra „pactărilor” și a ținutei lor față de aceia, cari, dacă ar putea, ne-ar soarbe într'o lingură de apă. Iată de ce *cerem s'au îndreptarea dlor адвокати* (cu clientelă românească, pe care nu știm cum o apără în procese private, dar vedem că tare rău o apără în cauze publice), sau *dacă nu să se dea înlături*, c'apoi atunci cel puțin va ști și poporul mai bine, cum să se poarte cu ei!

Vorbe înțelepte.

Din „Călimdarul Poporului” pe anul 1914.

Nu poate nimeni a se lăuda, că este de neam bun, dacă nu are fapte bune, iar de are fapte bune, îl laudă ele.

Vorba își are și ea vremea ei.

Comorile neprețuite ale neamului tău sunt *grațul, portul și credința strămoșească*. De aceea iubește-le, păstrează-le și apără-le de orice dușman.

Invățătura *arată* calea spre fericire, iar munca *duce* la fericire.

Unde păstorul este nebun, acolo și câinii sunt nebuni.

Omul se leagă cu cuvântul, dobitocul cu căpăstrul.

Cine cheltuiește peste ce câștigă, n'are 'n casă mămăligă.

Mai bine un dușman pe față decât un prieten ascuns.

Moștenitorul tronului Francisc Ferdinand.

— În mijlocul familiei sale, la împlinirea etății de 50 de ani. —

— Vezi descrierea chipului pe pag. 7. —

Moștenitorul tronului Francisc Ferdinand.

— Vezi chipul pe pagina 6. —

Moștenitorul tronului habsburgic, Arhiducele Francisc Ferdinand, la 18 Decembrie n. 1913 a împlinit etatea de 50 de ani. Tot în aceeași zi Maiestatea Sa Monarhul nostru, Francisc Iosif I, a împlinit 1000 de luni, de când e în viață. Ziua aceasta Maiestatea n'a serbat-o însă cu paradă deosebită, deși la foarte puțini oameni le este dat a ajunge o vârstă atât de înaintată, iar capete încoronate și mai puține ajung să trăiască o mie de luni de zile.

Cât pentru Moștenitorul nostru de tron, el se află azi în plină putere. În jurul persoanei lui se șoptesc multe vorbe. Se spune, că e stăpânit de gânduri mari, dar așteaptă cu răbdare sosirea vremii lor. După cât s'a putut observa până acum, viitorul Monarh are de gând să facă o egală îndreptățire pe seama tuturor naționalităților din monarhia austro-ungară.

Pentru noi Români, sunt unele semne, cari arată, că Arhiducele Francisc Ferdinand iubește poporul românesc, căruia vrea să-i ajute la croirea unei sorți mai bune în viitor.

Moștenitorul tronului nostru nu e căsătorit cu vr'o mare prințesă tot din case domnitoare, ci a luat în căsătorie pe Contesa Sofia de Chotek. (Maiestatea Sa nu voia la început de loc să se învoiască la căsătoria aceasta, care s'a făcut din dragoste adevărată, unul față de celalalt. Dar după mai multe stăruințe totuși s'a învoit și Împăratul. Moștenitorul tronului a trebuit însă a declara, că copii lui nu pot avea dreptul la tron, iar Contesa Sofia nu va putea fi privită ca o adevărată regină și împărăteasă, ci e numai soția moștenitorului de acum și a viitorului monarh. Ea n'are dreptul a purta coroana împărătească pe cap. Asta din cauză, că nu e născută dintr'o familie domnitoare, ci numai dintr'una grofească. Pentru lămurirea acestor lucruri s'a făcut atunci, înainte de cununie, și o lege deosebită. Bine înțeles, nu e cu neputință, ca azi-mâne, Maiestatea Sa Împăratul să schimbe legea asta și să ridice pe contesa Sofia de Chotek la rangul de arhiducesă, prin ceace sunt apoi delaturate orice piedeci atât pentru contesa Sofia cât și cu privire la copii Moștenitorului).

Arhiducele Francisc Ferdinand s'a arătat de multe-ori nemulțumit cu politica de asuprire a Maghiarilor. La numirea contelui Czernin ca ministru austro-ungar la București, se susține, că a lucrat mâna cea tare a Arhiducelui. Am avea deci motive de bune speranțe față de viitorul monarh, care la timpul său se va putea convinge, lucrând astfel, despre vechea credință a poporului românesc cătră casa habsburgică.

În chipul nostru se vede la mijloc Moștenitorul de tron, de oparte contesa de Chotek, soția Arhiducelui, iar de cealaltă parte sunt cei trei dragălași copii, ai Arhiducelui Francisc Ferdinand.

Toți abonații sunt rugați, — când trimit bani, cer schimbarea adresei, scriu ceva la foaie sau fac orice fel de întrebări, — să scrie negreșit **numărul de pe fașia**, sub care primesc foaia. Asta e de lipsă pentru orientarea noastră în multe privințe, atât când e vorba de bani, cât și la altfel de publicații ce ni se trimit. Iar abonații cei noi încă să scrie, că ei numai acum a bonează foaia întâiu.

Versul lui Moș-Crăciun.

Cum sosește Moș-Crăciun
Chiar în ziua de ajun,
Toți copiii știu de frică,
Că Moș-Crăciun îi ridică.
Moș-Crăciun altcum stă 'n cer
Și șede pe-un pat de fer.
Dar de-acolo vede toate,
Vede bune, vede rele.
Și în mână cu nuiiele,
Chiar în ziua de ajun,
Să scoboară Moș-Crăciun.
Iar pe când se face noapte:
Cine vine, bate 'n poarte?
— Moș-Crăciun, bătrânul moș,
Cu nuiiele într'un coș,
Pe copiii care 's răi
El să pune pe bățai.
Iar dacă știu ce-i întrebă,
Bagă mâna în dășagă.
Și de acolo ce-mi scoate?
— Jucării și câte-o carte.

Dar nainte de ajun
Astfel lucrurile spun:
Îngerul pe la fereastră
Zi și noapte priveghează.
Apoi iar se duce 'n cer
La Moșul cu pat de fer.
Lui îi povestește toate,
Cum ar fi ca să se poarte.
Moș-Crăciun șade la masă
Cu cotele pe fereastră.
Iar pe masă are-o carte,
Acolo le scrie toate.
Cu cartea vine-apoi jos.
Iar la care îi cuminte
Vine și îngerul-părinte.
Și acesta ce aduce?
— Aduce un pom frumos,
Tot cu zăhar și lumini
Și tot felul de minuni.
Rugați-vă măi copii
Și ziceți că buni veți fi.
Căci dacă sunteți tot răi,
Căpătați iară bățai.

Culeasă de
Ilie Lazar din Porumbac.

Colinde.

I.

Slavă întru cele 'nalte
Toate stelele să salte!
Salte Cerul și Pământul,
Să laude tot cuvântut:
„Întru cei de sus mărire
Și la oameni o voire,
Pe Pământ să fie pace
Cu minunea ce să zace.“
Toți să-l lăudăm cântându-l
Și prea bine-cuvântându-l
Pe cela ce ne arată
Lumina cea ne'nserată;
Că s'a născut mult sfințită
Sămânța cea răsărită
Din a Duhului Sfânt rouă,
Mult folositoare nouă.
Din Brazda cea nearată
Din Maria Prea-curată,
Ce este Isus Christos,
Domnul lumii de folos.

II.

Steaua sus răsare
Cu o taină mare,
Steaua luminează
Și adeverează.
Steaua strălucește
Și lumii vestește,

Că astăzi Curata
Prea nevinovată,
Fecioara Maria,
Naște pe Mesia,
În țara vestită
Vifleem numită.
Magii cum zăriră
Steaua, și porniră,
Mergând după rază
Pe Christos să-l vază,
Și dacă sosiră
Îndată 'l găsiră
La Dânsul întrară
Și 'i se 'nclinară,
Cu daruri gătite
Lui Christos numite,
Luând fiecare
Bucurie mare.
Care bucurie —
Ș'aicea să fie,
Dela tinerete
Pân' la bătrânețe!

Știrile Săptămânii.

Sibiiu, 25 Decembrie n.

Aviz cetitorilor noștri.

Facem cunoscut, că numărul viitor al „Foi poporului“ va fi numărul de Crăciun. Și fiindcă Crăciunul nostru cade în zi de Mercuri, am aflat cu cale, ca să trimitem foaia cu trei zile mai târziu, ca de obicei. În urma acestei împrejurări **Foaia de Crăciun** va sosi peste tot locul în Ajunul Crăciunului sau cel mai târziu în ziua primă de Crăciun.

De asemenea, în Dumineca după Crăciun încă vom trimite foaia ceva mai târziu, ca să sosească **pe Anul-nou**. Cetitorii noștri să nu aștepte deci aceste două foi pentru zilele de Dumineca, ci pe ziua de Crăciun și a Anului-nou.

La numărul de Crăciun vom adăuga și **un supliment** ca totdeauna, precum și **Că-lindarul de părete**.

În numărul prezent am pus **mandate postale** pentru toți aceia, al căror abonament se isprăvește cu anul acesta. Ne rugăm deci pentru trimiterea prețului foi cât mai curând, ca astfel să nu fim prea tare îngrămădiți pe sfintele serbători.

Ceice plătesc abonamentele în persoană la Sibiiu, vor face bine **să aducă înapoi mandatele**, ce și așa altundeva nu le pot folosi. Pe acelea e scris numărul foi, care ne trebuie totdeauna la regularea plăților.

Numeri de probă încă trimitem în cinstă tuturor acelor, cari ne cer și doresc să aboneze „Foaia Poporului“. E destul a ne scrie adresa pe o carte postală!

Cu puterea militară a României se ocupă gazeta armatei austriace, cu numele „Militärische Rundschau“, scriind între altele următoarele: „România își dă seama, că ea numai având o armată puternică va putea stă în fruntea statelor balcanice. De aceea cercurile conducătoare ale României sunt mereu călăuzite de gândul, ca să-și mărească și întărească armata. Dar România, — cu cele cinci corpuri de armată, zece divizii de infanterie, zece brigăzi de cavalerie (călăreți) și tot atâtea de artilerie, — în asemănare cu numărul populației ei, are deja acum o armată foarte mare și puternică. Foaia militară susnumită descrie apoi organizarea armatei și marinei române.

Legăturile între România și Serbia devin tot mai strânse. În zilele acestea s'au făcut toate înțelegerile asupra construirii unui pod pentru tren peste Dunăre. Prin construirea acestui pod și a unei linii ferate, care să lege România cu Serbia, se speră la o seamă de foloase pentru ambele țări.

— De asemenea se va face o învoială și cu privire la taxele postale și telegrafice între România și Serbia. Anume: Pentru 10 bani pentru o scrisoare simplă; pentru cărți postale deschise 5 bani; pentru tipărituri 5 bani de fiecare sută de grame; pentru mandate postale 10 bani pentru 25 lei, până la 1000 lei, pentru pachete postale 1 leu până la 5 kilograme. Pentru telegrame se va plăti 5 bani de cuvânt.

Glasuri din jurul Ocnelor. După cum se știe, în urma răscoalei țărănești din România la 1907, o mulțime de țărani au fost osândiți la închisoare în Ocne. Unii dintre ei mai sunt și acum în Ocnele mari. Asupra stării acestor nenorociți gazeta „Seara” din București scrie următoarele:

„De pe urmele răscoalei din 1907 și acum zac în fundul Ocnelor mulți țărani, cari plătesc pentru toți ai lor păcatul de a-și fi strigat nevoile și de-a fi încercat să-și facă singuri dreptate... Pe dâra sângelui curs în 1907 trebuie să se reverse dragostea regelui, sub forma iertării atât de mult așteptată. Nenorociții își pun toată nădejdea în popularul și iubitul nostru tribun *Nicolae Fleva*, al cărui suflet mare și bun e totdeauna gata să se înduioșeze și care e totdeauna alături cu cei săraci, cu cei nenorociți, cu cei cari n'ar mai avea nici o nădejde pe pământ, dacă n'ar avea pilda vieții lui binefăcătoare. Și iată de ce, de departe, din fundul unor sate până la cari n'a ajuns numele nici unui politician, familiile unor răsculați înmormântați în Ocnă se adresează tribunului și-l roagă să mijlocească. Dăm aci scrisoarea primită de dl Fleva:

„Ilustre Tribun! Tu ești tribunul poporului, iar noi poporul tribunului. Cătră tine, tribunule, se îndreaptă acum, plin de nădejde, gândul nostru rătăcit și sbuciumat de chinurile ce îndurăm prin lipsa singurilor nostri sprijinitori, noi, ale lor soții, ale lor mame îndurerate și copilași orfani, de pe ogoarele rămase înțelenite și cu vitele prăpădite!

„De pe tribuna parlamentului țării, al cărui tribun cu mare cinste și înțelepciune sunteți, Vă rugăm în numele celor 53 orfani copii de toți, cereți iertarea celorce au mai rămas, prin fundul Ocnelor condamnați, după urma răscoalelor din anul de jale (1907). E semnul cel mai mareț, ce veți săvârși în viața noastră, și numele vostru sfânt, va fi adânc săpat în inimile noastre, a orfanilor nostri și a celor desgropați! Iar țara își va putea spune, că prin încheierea unui capitol dureros, a înfăptuit și un lucru de înaltă civilizație! Să trăiți ilustre tribune!

Nenorocite mame, soții și copilași a celor rămași, din cei condamnați pentru răscoalele din anul 1907. Din județul Teleorman, Dolj și Olt strânse în preajma zidurilor Ocnelor-mari.” (Aici urmează apoi iscăliturile tuturor).

Glasul acestora și altor mulți, — scrie mai departe ziarul „Seara”, — nu se va pierde în pustiu, suntem siguri. Dl Fleva se va întrepune pentru ei și glasul lui va răsună în parlament și pretutindeni până la rege chiar... E un act de dreptate, pe

care-l cere țara întreagă odată cu tribunul.”

Așa este! Nenorociții aceștia n'au voit altceva, decât să-și ușureze traiul vieții și să se mai scape de liftele străine, pe mâna cărora îi mai înfundase și unii ciocoi fără suflet... De aceea trebuie eliberați, c'au suferit destul din 1907 până acum!

Serată muzicală-declamatorică în Sibiu. Duminecă în 28 Decembrie a. c. st. n. la 5 ore p. m. se va ține în sala festivă a Muzeului Asociațiunii o serată muzicală-declamatorică. Venitul e destinat pentru procurarea de daruri de Crăciun pe seama copiilor săraci dela școalele primare din loc. (Prețul de intrare: Locul I 1 cor. locul II 40 bani, loc de stat 20 bani. Suprasolviri se primesc și se vor chita pe cale ziaristică. Invitări speciale nu se fac.

Programa: 1. C. Porumbescu: Tatăl nostru. 2. Două piese pentru solo de pian a) I. Raff: Fabliau (op. 75 Nr. 2), b) I. Muresianu, Cimpoiul. 3. Rubinstein: Sonata G-dur, solo de violină cu acomp. de pian. 4. Declamațiuni. 5. Trei cântece pentru voce de sopran cu acomp. de pian: a) Berg: Păstorul (cântec svedez), b) Gh. Dima: Sub fereastra mândrei mele, c) T. Brediceanu: Năcăjit ca mine nu-i. 6. Două cvartete pentru instrumente de coarde: a) Bach: Deșteptarea primăverii, b) Ad. Adam: De-aș fi rege! 7. C. Chovan: Jocuri românești (pe motive naționale) piesă de pian pentru patru mâini. 8. Colinde, coruri bărbătești.

O ciocnire de trenuri s'a întâmplat Sâmbăta trecută pe linia ferată Oradea-mare—Dobrița, între stațiile Piscopia (Biharpüspök) și Semlinul mare. S'a ciocnit un tren de persoane cu unul de mărfuri. Fochistul dela trenul de persoane a fost rănit greu, iar doi călători mai ușor.

Moartea unui țaran harnic. Primim următoarele: În 17 Decembrie a răposat în comuna Muerău țaranul Ioan Ciorteș alui Ilie, în etate de 61 ani. Răposatul e viță din vestita familie a Ciorteștilor. El a fost primar comunal, pe când a făcut mult bine consătenilor săi, iar bisericii și școlii i-a fost un ocrotitor și mare binefăcător. Deși era om fără carte, totuși se interesa foarte mult de cauza națională și ascultă cu drag cetitul foilor naționale, din cari par'că sorbea cele auzite. Prin sânguință și cruțare și-a câștigat o avere frumoasă, căci peste pragul crâjmei în viața lui n'a trecut nici odată. În veci pomenirea lui! *Un membru din comitetul parohial.*

O mare nenorocire de tren s'a întâmplat zilele trecute în Cracovia (Galiția). Un tren cu vr'o 800 de lucrători mergea dela Cracovia spre Tarnov, când deodată într'un vagon, unde erau la 80 lucrători a izbucnit foc, care s'a lătit repede. Un călător a dat alarma. Când s'a oprit trenul, lucrătorii au sărit pe o linie de-alături din vagonul în flăcări, iar personalul trenului a încercat să stângă focul. Fiind însă o negură deasă lucrul mergea greu. În acest moment sosește numai deodată trenul accelerat (fulger) Lemberg—Cracovia, care gonea cu o iuteală de peste 100 kilometri pe oră (un tren simplu face numai 30—40 kilometri pe oră), fiindcă întârziase pe drum. Din cauza întunecului, mașinistul dela trenul accelerat n'a băgat de seamă neajunsul cu trenul muncitorilor, decât când a fost la o depărtare de 200 metri. Atunci a dat îndată contra-putere, ca să înfrâne roțile, dar nenorocirea nu s'a mai putut încunjură. Trenul accelerat s'a dus tăind

peste muncitori și numai foarte puțini au reușit să fugă la timp. Vederea era grozavă: Trenul a putut fi oprit numai după ce mai făcuse câteva sute de metri. Pe o mare distanță linia era presărată cu corpuri omenești, unele groaznic ciontite, altele zdrobite, iar în altă parte se vedeau mormane de membre de-ale trupului rupte. Mașinistul, care a leșinat și nu și-a venit în fire decât mai târziu, a spus că din cauza negurei nu putea vedea mai departe de 200 metri. În ultimul moment a dat contra-putere, dar din cauza forțării prea mari frâna s'a rupt, astfel că nu mai avea la îndemână decât frânele vagoanelor. Acceleratul a sosit la Cracovia cu o întârziere de trei pătrare de oră. Pe roatele locomotivei mai erau încă câteva membre omenești. Știrile din Tarnov anunță, că numărul morților e de 20, iar al răniților la 80 de inși. O parte a răniților a fost dusă în spitalul din Tarnov. Dintre morți n'au putut fi recunoscuți decât 3 inși. Focul din vagon a fost pricinuit din negrija unui lucrător, care voia să umple o sticlă cu benzină. Apropiindu-se cu chibritul de sticlă, benzina a luat foc, iar urmările le-am spus mai sus...

De aceea grije și iar grije, când umbă omul cu benzină și alte materii explosive (cari se aprind ușor).

Caz de moarte. Ni se vestește: Cu inima înfrântă de durere aducem la cunoștința tuturor rudeniilor și cunoscuților, că neuitatul nostru soț, tată, socru și frate *Ioan Grecu*, măestru pielar, după lungi și grele suferințe, în al 46-lea an al etății, și al 20-lea a fericitei sale căsătorii și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, Luni în 9 Decembrie st. v. 1913.

Rămășițele pământești ale scumpului adormit în Domnul se vor așeza spre veșnică odihnă, Mercuri în 11 Decembrie n. 1913, la orele 2 d. a. Porcești, în 9 Decembrie v. 1913. Ioana Grecu, ca soție. Maria, ca fiică. Ioan, Roman și Nicolae, ca fii. Nicolae și Iacob Grecu, ca frați. Toma Grecu, ca ginere. Răposatul a fost un meseriaș harnic, un om cu inimă curată și iubitor de adevăr. Ca abonat vechiu al nostru ne scria și ne spunea de multe ori despre câte neajunsuri văzute și pățite de el însuși! Odihnească în pace!

La așezământul de binefacere numit „Reuniunea română de înmormântare din Sibiu”, au fost primiți următorii membri noi: Avram Acelenescu, notar penz. (Galeș), Pompiliu Acelenescu, paroh (Dobârca), Floarea Băra (Gusterița), Margareta Balta (Crisciori), Mihail Popovici, paroh (Gânțaga), Ion Nălățanu, paroh, Maria Nălățanu (Covragiu), Bucur Albu, bătrân și Bucur Albu tineru (Rășinari), vâd. Maria Suciu (Bogata Olteană), Maria Cristea (Ocna-Sibiului), Toma Măhăra, inv. (Săcădate), Ilie Popovici, econ. și soția sa Maria (Turnișor), Safta Schuster n. Munteanu, George Opriș, George Săsărman, pantofar și soția sa Maria n. Grindeanu, Iosif Sattler, florar și soția sa Luiza n. Kypta și Elena Avrigeanu, toți din Sibiu. Ajutoare statutare s'au plătit urmașilor răposatilor membri Ion Lascu, ec. din Gusterița și Antoniu Preiner, cu cari numărul membrilor răposati ai Reuniunii au ajuns numărul de 223. Să atrage și acum luarea aminte asupra întreprinderii de înmormântări (pompe funebre) a Reuniunii, de unde să capătă cu preț redus cosciug, cruci, cununi, ghet, carul de înmormântări și tot ce trebuie la o înmormântare cinstită.

Nouile linii ferate române, cari se vor construi din cele 405 milioane, votate acum câteva zile de cameră, sunt următoarele: Cea dintâiu dela Craiova la București peste Caracal—Roșiori—Videle, apoi a doua dela Dorohoiu spre graniță, cea dela Megidia la Dobrici și Balcic, iar conductul de petrol Baicoiu—Constanța, care e aproape gata, se va deschide în 1915. În anul prim se vor cheltui pentru facerea acestor linii 80 milioane, iar după aceea în timp de 6 ani câte 60 milioane pe an.

Poporațiunea Europei. După învățatul statistician german, Dr. Ditzel, poporațiunea Europei eră la sfârșitul anului 1910 de 440 milioane (cu mult mai mult decât America-de-Nord și de Sud împreună, cu toată continentul acesta e cât câteva Europe împreună). După țări, poporațiunea eră în număr rotund următoarea:

Rusia	117 mil.	Olanda	5 mil.
Germania	64 "	Portugalia	5 "
Austro-Ungaria	51 "	Svedia	5 "
Anglia	45 "	Bulgaria	4 "
Franța	39 "	Elveția	3 "
Italia	34 "	Serbia	2 "
Spania	19 "	Danemarca	2 "
Belgia	7 "	Grecia	2 "
România	7 "	Norvegia	2 "
Turcia europ.	6 "		

Alt fel de manevre! În foaia „Die Zeit” din Viena, un general al armatei comune austro-ungare face propunerea, ca în viitor să se facă manevre la olaltă între armata austro-ungară, germană și italiană. Și anume: armata germană să pornească contra celei austro-ungare, având fiecare parte câte 4 până la 6 corpuri de armată. Astfel de manevre să se facă și între flota (corăbiile de război) Italiei și a Austro-Ungariei.

Pentru săraci. La darurile de Crăciun, ce le vom împărți în preajma serbărilor Nașterii Domnului între săracii noștri au mai contribuit: Banca „Lumina”, 30 cor.; membrul fondator A. Lebu, George Boer-Făgărășanul (Ploiești), câte 20 cor.; Dr. N. Bălan, prof., Galacteon Șagău, as. cons., George Părău, căraș și brânzar, Dr. V. Preda, adv., membrul onorar Pantaleon Lucaș, câte 10 cor.; Emil Verzariu, în amintirea soției sale Malvina, Ferencz Lajos, croitor, George Cort, ucenic tinichigiu, contribuie la hainele, ce le capătă, Nicolae Peicu, paroh (Galomfalău mare) și soția sa Aurelia n. Cioranu, în amintirea copilășului lor Lucian, Dr. Lucian Borgia, adv., „Primul depozit român de plane T. Popovici, Sibiu” și Ana Popa, văduvă de avocat, câte 5 cor.; Nicolae Bratu, proprietar de tipografie, I. I. Lapedatu, director, Constantin Onciu (Ujozora), familia preotului I. B. Boiu, Demetriu Herbay, c. și r. maior, N. Șandor de Vist, maior penz., Nic. Cruțu, comers. (Săcădate) câte 2 cor. și mai mulți câte 1 cor. Pentru prinos aduce calde mulțumiri și să roagă în numele săracilor pentru daruri de orice natură: Vic. Tordășianu, prez. Reuniunii meseriașilor sibieni și St. Duca, notar.

Un rămășag curios. În mormântarea de acum câteva săptămâni a unui anumit Peter Hirti din Zenta (orașel lângă Tisa) a fost o comedie întreagă. Sicriul cu „mortul” și ceice-l însoțiau erau aproape de cimitir, când deodată se ridică capacul (co-perișul) sicriului și Hirti sare din el. Toată lumea s'a spăriat, cei proști credeau, că nu e lucru curat. După ce își venisă în fire, Hirti le povestea, că el s'a rămășit să se pre-

facă mort și să stea în sicriu până vor ajunge în cimitir. N'a putut să rabde însă până acolo, căci eră să se înece în sicriul acoperit.

Lemnușele (cătrănițele, chibriturile) împlinesc anul acesta optzeci de ani, de când au fost inventate (iscodite), și anume în mai multe țări în anul 1833. Oamenii sălbatici aprind și acum focul frecând două lemne unul de altul. Mai târziu s'au produs (făcând) scântei lovind cremene de oțal. Felul acesta de-a produce foc e întrebuințat și în ziua de astăzi. Înainte cu vre-o trei sute de ani s'a descoperit materia numită fosfor (cătran), care strălucește, ba se și aprinde îndată ce o frece de ceva. Fosforul eră însă la început foarte scump, mai scump decât aurul, așa că nimeni nu se putea gândi să-l întrebuințeze pentru lemnușe. Numai după ce s'a aflat mijlocul de-a-l produce în cătătimi mai mari și cu cheltuieli mai mici s'au apucat oamenii să moaie bețișoare de lemn în pucioasă, apoi în fosfor, care se aprinde îndată ce-l frece de ceva. Nu se știe cu siguranță, cine a iscodit întâiu lemnușele, căci Englezii zic, că ar fi Englezul Ion Walker, Germanii, că ar fi Germanul Kammerer. Cele dintâiu lemnușe s'au fabricat la noi în Viena în anul 1833. Fosforul fiind foarte otrăvicios, el a fost pregătit altfel, iar lemnușele muiate în materia cea nouă sunt cunoscute cu numele de *svedeze*, cari se aprind numai pe cutia lor.

Istoria aceasta scurtă a lemnușelor ne arată, că și pentru cele mai mărunte lucruri, mintea omenească a trebuit să lucreze timp îndelungat.

ECONOMIE

Păstrarea vinurilor.

Asupra păstrării vinurilor am scris încă într'un număr trecut al foii noastre. De data aceasta mai publicăm unele interesante amănunte, ce ni le trimite abonatul nostru Victor Morariu, care petrece de prezent la un curs special pentru îngrijirea vinurilor.

Pregătirea butoaelor nouă pentru ținerea vinului. Lemnul butoaelor nouă de regulă conține unele materii, cari prin acidul vinului să topesc și așa trec în vin. Butoaele nouă, dacă nu le pregătim cum să cere, și punem vin vechiu în ele, peste vre-o 3—4 zile vinul își schimbă culoarea, căpătând o culoare negrie, iar gustul încă i-se schimbă, luând un gust așa numit „gust de lemn”.

Butoaele nouă să le pregătim după următorul mod: Butoaele le umplem cu apă și așa le lăsăm 8—10 zile să stee, în care timp apa din ele o schimbăm de 2—3 ori. După ce au stat atât timp, cu apă rece, le golim și opărim cu apă fiartă, la care punem după mărimea butoaelor pe un hectolitru (100 litre) 2—3 decagrame sodă, care încă ajută mult la topirea materiilor din lemn. După opărire le clătim încă odată cu apă rece.

În butoaele nouă e mai potrivit a pune vin nou primădată, din care piatra vinului (C4, H5, K. O6) estrăgându-se, se așează într'o formă de peliță pe doagele butoaelor, contribuind foarte mult la buna păstrare a vinului.

Grijirea butoaelor în timpul cât stau goale. După ce din bute s'a golit vinul, lucrul principal e, ca îndată să se spele, în 2—3 ape, sau cu alte cuvinte până ce apa iese curată din bute. După aceea primul lucru să ne fie, ca apa să o scurăm bine din bute.

Dacă butea ne rămâne mai mult timp goală, ardem în ea piatră pucioasă, din care se desvoaltă un gaz (S. O₂), care apără butea contra muceșălii și oțătirei.

Piatra pucioasă să află în prăvălii, în formă de rudă; greutatea unei rude e cam de 20 grame, din aceasta ardem pentru 1 hectolitru (100 litre) cam 3—4 grame. La 1 bute de 700 ferii folosim 1 rudă. La 1 bute de 35 ferii folosim 1/2 rudă. La 1 bute de 10—15 ferii folosim 1/4 rudă.

Această rudă acățată pe un drot, o aprindem și o băgăm în bute; după ce a ars, luăm drotul afară și batem dopul bine în bute, ca să nu răsufle. Butea dacă stă mai mult goală, în fiecare lună să repetăm odată afumatul acesta. Afumând butea mai lung timp cu pucioasă, din gazul (S. O₂) acesta o parte să absoarbe în lemn și așa este necesar înainte de-a umplea butea cu vin să o opărim încă odată, pentru delăturarea gazului acesta.

Infiorirea vinului. Morbul acesta se cauzează vinului prin un microb, așa numit *sacharomices micaderma*, care e foarte micuț, numai la mărime de 600 de ori se poate vedea bine. Acest microb atacă de regulă vinurile tinere, și cari conțin puțin alcool. Aceste vinuri dacă vin timp mai îndelungat în atingere cu aerul, se formează pe deasupra o peliță subțire-alburie, care mai târziu îngroșându-se, încetișor se așează la fund. În pivniță caldă se ivește morbul mai curând, decât în pivniță mai rece.

Microbul acesta atacă alcoolul din vin, și-l preface cu *acid carbonic* (C. O₂) și apă, așa că de nu ne îngrijim pentru înlăturarea acestui morbu, cu timpul strică vinul cu totul.

Vinurile mai tari, cari conțin 10—12% alcool nu suferă de morbul acesta. Apărarea contra morbului s'ar putea încunjură prin următoarele:

1. Să nu ținem butile jumătățite, ci cel puțin în fiecare lună să le umplem așa, ca în bute aer de loc să nu rămăe. Sau de nu putem încunjură nici la un caz, ca butea să nu stee jumătățită, atunci să afumăm cu piatră pucioasă asupra vinului.

2. Umplem butea cu vin, până se ridică floarea la suprafață, în timpul acesta cu un ciocan tot batem doagele, ca floarea lipită la doage, să se ridice în sus, și așa pe rând o delăturăm cu totul.

3. La suprafață turnăm spirt rafinat, care conține 95% alcool, acesta așa trebuie tornat, ca să rămână la suprafață. Spiritul acesta omoară microbii aflători în vin. Dar la manipulația aceasta să avem grijă, ca mai mult de 1 litru alcool, la 100 litre vin să nu punem, pentru că legea oprește lucrul acesta și pedepsește aspru pe ceice ar face altcum.

Legea din anul 1909, paragraful 8, oprește alcoolizarea vinului (adecă amestecarea vinului cu spirt), cu ținta de-a mări cantitatea (tăria) lui de alcool, și permite numai la vinurile cari sunt înclinate spre oarecare morbu, dar și atunci să nu folosim mai mult alcool de 1% volum, adecă la 100 litre vin — 1 litru alcool.

Victor Morariu.

Poșta Redacției și a Administrației.

Mai multora. Toate scrisorile sosite la administrație pentru diferite anunțuri, s'au trimis mai departe persoanelor respective, dela cari veți primi răspunsurile dorite.

U. S. Am mai spus odată, că nu se caută cărcimar la cineva, ci o păreche de oameni tineri *și caută loc* ca cărcimar (ei vreau să meargă undeva).

Abonatul 10523. Am publicat bucuros știrea trimisă, deși regretăm moartea la oameni de aceia, cari „în viața lor n'au trecut prăgul crâșmei”. — Dumnezeu să-l odihnească în pace!

Vasile Morariu. Orice fel de sfaturi potrivite și bune pentru economii nostri publicăm cu plăcere.

Iliuș Pintescul, Bucovina. Cere: „Românul” din Arad, „Gazeta Transilvaniei” din Brașov, „Drapelul” din Lugoj.

D. Cranga, Brașov. Călindarele s'au trimis de aici în 4 Dec. n.

V. Gavozdea, Belbor. Cele 4 călindare le-am trimis în 5 Dec. n. Abonamentul e plătit până la 30 Iunie 1914.

V. C. în Gh. Adresa cerută: Victor Tordășianu, Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45.

Abonatul 5535. Cartea „Cunoașterea boalelor la animale și vindecarea lor” de D. Alexandrescu, costă 3 cor. cu trimiterea pe poștă. Întrebarea a doua: credem, că da! — A treia: mai păstrează-le, că desigur le vei putea vinde tot mai bine.

Dănilă Șerban, Voila. De aici foia merge regulat. Ți-am trimis din nou Nrii 45 și 48.

I. Handrea, Anglia. Pe mandatul postal nu eră scrisă și adresa D-Tale. De aceea am făcut întrebare. Acum s'au trimis toate, conform dorinței.

Abonatul 801. Acum nu se află, dar mai încolo ceva da, când vom anunța în foaie.

Binevoitorului, Rășinari. Întrebarea dorită nu se poate publica. Lasă-i în plata Domnului! De altcum nouă așa ni s'a spus.

Târgurile de țară.

(Ziua târgurilor e după *calendarul vechi*).

- 16 Decembrie: Aita-mare.
- 17 Decembrie: Geoagiul-de-jos.
- 19 Decembrie: Olpret.
- 20 Decembrie: Arghiehat, Macfalău, Petriș.
- 21 Decembrie: Apoldul-mic.
- 23 Decembrie: Mociu.
- 24 Decembrie: Bozovici, Buteni, Chezdi-Oșorheiu, Chișineu, Debrețin.
- 25 Decembrie: Boroșineu, Ciuc-Sepviz, Hatad.
- 26 Decembrie: Cocmani.
- 28 Decembrie: Cluj, Ilieșfalău în Săcuime, Radnoth, Vinerea.
- 29 Decembrie: Mehadia.
- 31 Decembrie: Capolnaș, Cohalm, Sântămăria-de-Piatră (Kő-Boldogfalva), Sibiu.

Loc deschis.

Din Budapesta. Cine are orice afacere în Budapesta să-i scrie dlui L. Olariu, funcționar în ministeriu. D-sa a deschis în Budapesta un birou de informații pentru Români din provincie ca să-i scape din mâinile agenților jupuitori.

Cine vrea să-și cumpere motoare bune, ori vre-o moară, ori alte mașini să-i ceară sfatul dlui Olariu. Cine are ceva de vânzare, cine are lipsă de un împrumut ieftin, cine are orice altă afacere în Budapesta, să-i scrie dlui Olariu, căci va fi îndreptat spre bine și va primi deslășuri corecte.

La dorință trimite gratuit planuri de mori, cataloage de motoare și alte mașini. Adresa: L. Olariu, Budapesta, II., Margitkört 11.

Idealul damelor este de a dispune de o frumoasă culoare a feței și de un palid teint aristocratic, cari sunt semnele unei adevărate frumuseți. Fără sbărceți, fără bubulițe, fără roșeață; pielea sănătoasă și curată, aceasta este ținta și rezultatul la care se poate ajunge prin întrebarea Crèmei Simon, Poudre și Savon Simon. Pretindeți-o sub marca adevărată.

Editura și tiparul „Tipografia Poporului”. Redactor resp.: Nicolae Bratu.

Anunț de căsătorie.

Un tânăr notar comunal, voiește a se căsători, cu o fată sau văduvă tânără. Respectiva trebuie să fie frumoasă și să fie în stare a conduce o economie (gospodărie) mare. Numai epistole serioase provăzute cu poză (fotografie), sunt a se trimite la administrația acestei foi sub „notar comunal”. Discreția e chestie de onoare. 1477

Declarație. 1485

Tuturor celor interesați le declar pe această cale, că nu mă privește nici o datorie alta, decât cele făcute de mine însu-mi. Astaca aviz, Cămătarilor din comună.

Nicolae Deneș (Tomenciu) din Porcești, de prezent în America.

Un ucenic

român, de 14—15 ani, din familie cinstită, să primește momentan în prăvălia de **manufactură** și **coloniale** alui Dumitru Oprean, comerciant în Mercurea (Szerdahely Szeben megye), cei cari pricep limba maghiară sau germană vor fi preferați. 1478

Nouele călcâie de gumi

„BERSON”

le poartă
orice om,
care preferă

elegantă și
mers plăcut!

1082

Bersonwerke, Budapest-Wien

Dentist Virgil Muntean

SIBIU

Str. Ureului (Reisnergasse) 17

Pune dinți

la cauciuc și de aur cu
prețuri moderate.

Oare private

dă un învățător maghiar, în Sibiu, la școlari din școlile normale, civile și gimnaziul inferior pe lângă prețuri moderate. Adresa la Administrația „Foaia Poporului”. 1481

O moară

mănată cu motor de benzin, 12 puteri de cai, cu 2 petri, locuită pentru morar, curte proprie, să vinde din mână liberă. Doritorii să se adreseze la Petru Sopa și consoții în Fofeldea Nr. 36 (Hóföld, u. p. Ujegyház). 1483

De vânzare.

În orașul Vârșet, (Versecz), să află de vânzare din mână liberă, o casă împreunată cu licență de crâsmărit, casa constă din 6 odăi, pentru locuit, 1 odaie mare pentru crâsmă, 2 bucătării, 1 șopru mare, 1 grajd mare pentru 40 capete de vite, 1 pod și 2 cotețe. Doritorii să bine voiască a se adresa la proprietarul Dușan Petrovics în Versecz, Strada Zmaiovanovici. 1491

Un tânăr român

în etate de 27 ani, dorește cunoștința unei tinere româncă din familie bună și bine crescută, până la etatea de 25 ani, pentru a se căsători. Tânărul e antreprenor de păduri și dorește după căsătorie a-și desface un comerț. De aceea să recere ca respectiva să aibă unele cunoștințe de lipsă pentru a purta o astfel afacere și să dispună și de ceva avere. Oferte sunt a se trimite la administrația „Foaia Poporului”, de unde apoi să vor trimite respectivului tânăr. 1432

Institut pentru cursuri de științele comerciale

de Frideric Mester proprietarul celei de mai înainte peste granițele Europei cunoscută Academia comercială în Lipsa. 12 profesori. Prospekte gratuit. 1493

Ca econoamă

se poate ocupa un loc, unde respectiva va putea eventual să rămână și pentru totdeauna. Religiuina nu hotărăște. Doritoarea să adreseze scrisoarea la administrația „Foi Poporului”, de unde mi-se va trimite mie și apoi ne vom înțelege. 1368

O familie inteligentă, fără copii din apropierea Sibiului, caută o servitoare

mai bătrână (50—60 ani), care să se priceapă la bucătărie. Doritoarele să se adreseze la „Foaia Poporului”, de unde vor primi adresa respectivei familii. 1489

Mare succes

au inseratele în „Foaia Poporului” unde sunt cetite de mii de persoane de pretutindenea din toate țările și din toate cercurile sociale, atât inteligență cât și popor.

De aceea „Foaia Poporului” este cel mai potrivit organ pentru publicarea a tot felul de inserate: pentru ocuparea sau căutarea unui post, apoi pentru vânzări, arandări, cumpărări, deschideri de prăvălii și alte instituții, cum și anunțarea a tot felul de mărfuri și articli ce trebuiesc persoanelor singuraticesau în familie. — Informații asupra prețului inseratelor se dau cu plăcere la

Administrația
„FOIA POPORULUI”

Pastă de dinți

KALODONT
apă de gură

Cele mai frumoase

Illustrate

Vedeți din Sibiu, Porturi naționale, ilustrate artistice și pentru orice ocazii, apoi

Harți pentru scrisori

dela cele mai simple până la cele mai fine și mai moderne, în diferite calități și culori moderne se află, cu prețuri ieftine, la Librăria dela

Foaia Poporului

Sibiu

Strada Măcelarilor Nr. 45.

Probați numai odată și vă veți convinge.

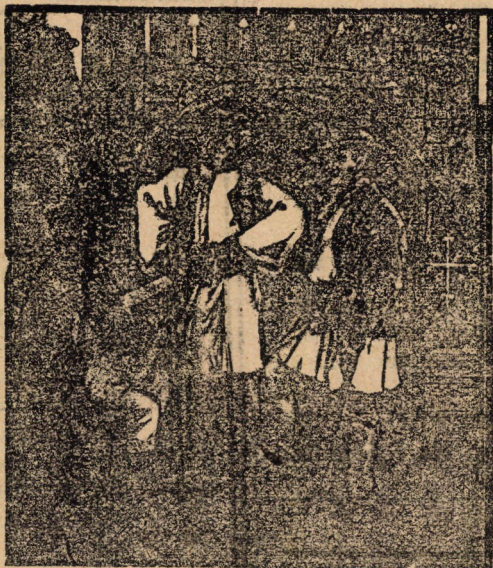

După cum susține știința de azi, Odol e dovedit ca cel mai bun mijoc pentru dinți și gură.

Prețul: sticlă mare K2—mică „120

Călimdarul Poporului

pe anul
1914

„Călimdarul Poporului” spune, — pe lângă însemnarea exactă a sărbătorilor de peste an, — cum va fi vremea în anul 1914, după călimdarul de 140 ani, apoi toate cele de lipsă despre poștă, telegraf, ștempele etc., precum și numele tuturor bărbatilor noștri, cari stau în fruntea Conzistoarelor române gr.-or. și gr.-cat. După aceea urmează date despre școalele noastre populare, despre gimnazii, seminarii, școalele de fete, apoi numele și locul unde se află reuniuni culturale, reuniuni de femei, de cântări, de mese-riși, de binefacere, de agricultură, înso-țiri sătești, bănci, tipografii etc. etc. La toate aceste reuniuni e pus și numele con-ducătorilor lor. Ca un lucru bun, ce trebuie să se afle într'un călimdar cum se cade, se poate numi felul cum sunt aranjate târgurile de țară după luni și după co-mune, unde se arată pe lângă târgurile de mărfuri și târgurile de vite, oi, cai etc. Aceasta e o întocmire, ce nu se află în nici un alt călimdar românesc, decât în „Călimdarul Poporului”.

Ca ceva nou cuprinde „Călimdarul Po-porului” o cronologie națională, adică toate faptele și întâmplările mai mari, prin cari a trecut neamul românesc dela începutul Istoriei Românilor până azi.

Mai sunt în Călimdar vreo 30 de ar-ticoli mai mari și mai mici, apoi poezii, glume, vorbe înțelepte, poezii populare etc.

Din mulțimea chipurilor amintim ur-mătoarele:

Aurel Vlaicu
Aeroplanul lui Vlaicu
Vlaicu în aeroplan
Cum a căzut Vlaicu lângă Bănești
Brumul, pe unde a mers
Vlaicu în spital
Vlaicu pe catafalc în Câmpina
Înmormântarea lui în București
Medaliile lui Vlaicu, dăruite de regele Carol
Visul lui Vlaicu, de a trece Carpații
Casa părintească, unde s'a născut Vlaicu
Bisnițul, satul lui Vlaicu

Apoi dela mobilizarea României:

România vrea războiu (demonstrația din București)
Ministrul-președinte Titu Maiorescu
Gornistii anunță mobilizarea
Adunarea cailor și a trăsurilor pentru războiu
Plecarea rezerviștilor în războiu
Infanteria română
Două regimente de grăniceri
Bicicliștii români gata de plecare
Binecuvântarea trupelor în Iași
Armata română: artileriști, dorobanți, vâ-nători, gendarmi, geniu, călărași, reșiori, artilerie de câmp, marinari
Regele Carol al României
Regina Elisaveta a României
Ferdinand, moștenitorul tronului
Prințul Carol al României
Generalii: Averescu, Hârjeu, Crăini-ceanu, Iarca și Culcer
Familia imperială rusească, (țarul, țar-evna, cele 4 fete)
Împărțirea ajutoarelor la rezerviști
Podul peste Dunăre la Corabia

E cel mai vechiu și mai bun că-lindar, care cuprinde în anul ace-sta, — al 29-lea, — foarte multă literatură de cefit, precum și la 100 ilustrații dimpreună cu 4 harte (mape) mari: toate ță-rile locuite de Români, Ca-drilaterul cuprins de România dela Bulgaria, țările balcanice înainte de războiu, apoi ță-rile balcanice cum s'au îm-părțit după războiu.

Ca adaus la „Călimdarul Popo-rului” se află o frumoasă foto-grafie a mult iubitului și regreta-tului nostru aviator AUREL VLAICU, precum și alte 14 ilustrații diferite în legătură cu moartea lui Vlaicu. Atară de ace-ștea mai sunt în Călimdar încă vr'o 80 de ilustrații dela mo-bilizarea României, armata ro-mână, generalii români, vederi din Cadrilater, etc. etc. Apoi cele 4 mape (toate pe o coală mare), fotografiile iubișilor noștri răposai Iosif, Chendi etc.

Prețul 40 bani

cu trimiterea pe poștă 5 banimai mult

Ceice au făcut Podul
Trecerea armatei peste pod
Artileria și cavaleria română în Bulgaria
General Bogdan, pe un tun luat dela bulgari
Prizonieri bulgari
Portul Silistra
Vederea orașului Silistra
Oameni din Silistra
Intrarea armatei române în Silistra
Vaporul român „Dacia”
Orașul și portul Turtucaia
Vederi din Dobrici
Palatul din București (unde s'a încheiat pacea)
Chipurile tuturor delegațiilor, cari au încheiat pacea dela București, — cu totul 20 chipuri
Reîntoarcerea armatei în București etc. etc.

Cum se poate comanda „Că-lindarul Poporului”?

Cine comandă cel puțin 20 exemplare și le plătește înainte cu câte 40 bani bu-cata, mai capătă două călindare pe dea-supra și se trimit toate acasă plătite de poștă.

Aceia care cumpără 25—50 exemplare le capătă cu 28 bani, dela 50 bucăți în sus cu 24 bani unul, dar trebuie să plă-tească și posta la primire.

Banii trebuiesc trimiși totdeauna înainte de aceia, cari voesc să capete că-lindare cu aceste prețuri atât de ieftine. Numai comande dela 30 exemplare în sus se trimit și cu rambursă, adică să se plătească la scoaterea dela poștă. Mai puțin de 30 exemplare nu se pot trimite neplătite înainte, din cauză că atunci vine prea scumpă posta.

Pentru revânzători.

Toți aceia, cari voesc a vinde călin-dare să se adreseze la administrația „Foi Poporului”. La acei revânzători, cari sunt oameni de încredere, dăm călindare și ca să le plătească după ce le vor vinde, numai cât atunci nu e rabatul chiar așa de mare. Pe lângă plățirea după vânzare, dăm că-lindarul: cu 28 bani acelor cari co-mandă dela 50 bucăți în sus, iar cu 30 bani acelor cari comandă mai puțin de 50 bucăți. Ei au însă a plăti și po-sta, fiindcă pachetul se trimite neplătit.

Intr'un pachet de 5 chilo întră 30 bu-căți. Pentru pachete de 1 chilo până la 5 chilo costă posta 72 bani. (E deci tot atât a trimite un pachet de un chilo sau de cinci). Iar dacă călindarele se plătesc nu-mai la scoaterea dela poștă, atunci costă un pachet dela 1—5 chilo 84 bani.

Toți ceice comandă călindare, sunt ru-gați a ceti bine aceste condiții de vânzare. Îndeosebi ne adresăm acelor, cari comandă câte 4—5 călindare, pe cari să le plătească când scot pachetul dela poștă. Așa ceva nu se poate, fiindcă costă prea mult posta. Din cauza asta, ceice comandă numai 4—5 bucăți, să trimită banii totdeauna înainte.

De aceea să nu treacă nimenea cu vederă a-și cumpără „Călimdarul Poporului”, tipărit la „Foaia Popo-ului” în Sibiiu. Acest călimdar poate să steie pe orice masă românească, iar pe deasupra e așa de ieftin în comparație cu bogatul cuprins

De vânzare în toate librăriile, la comercianții ro-mâni, precum și la „Foaia Poporului” în Sibiiu.

Lemne de fag pentru foc prima

in blane neplutite pe vagon (10.000 kilograme greutate) cu cor. 200.—
1 stangin (blane de 1 m. lungi) „ 40.—
1 stangin (blane de 1 m. lungi) taiate si crepate „ 44.—
1 stangin lemne de stejar in b'ane aduse acasa „ 30.—
Butuci din lemne de foc moale in vagoane sau in mic, recomandă cu toată stima

Eduard Zimmermann

Sibiu, Strada Gării (Bahngasse) 4
1430 Telefon Nr. 230.

Nu uita

stimate cetitor, — la comande sau tot felul de alte cumpărări făcute în urma unui inserat cetit în foaia noastră, — a aminti și spune, că despre lucrurile comandate sau cumpărate ai cetit în inseratul din „Foaia Poporului“.

Prin aceasta contribui și D-Ta la răspândirea și lățirea foii noastre, iar pe altă parte vei fi servit de grabă, fără ca aceasta să te coste ceva mai mult.

Spre binevoitoare atențiune!

Aducem la cunoștința onoratului public, că am cumpărat vechea și renumita mare prăvălie de vinuri a d-lui Iosif Schultz și o vom conduce mai departe sub firma înprotocolată.

Iosif Schultz nachfolger

Wolf & Schultz.

Noi încă ne vom năzu, ca și antecesorul nostru, spre a servi mușterii nostri cu vinuri curate și bune.

Cu toată stima: 1463

Rudolf Wolf și Karl Schultz.

CASSA DE PĂSTRARE (REUNIUNE) ÎN SĂLIȘTE

AVIZ

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște primește depunerii spre fructificare cu **5 și 5 1/2 %** după mărimea sumei și termenul de abdicere. Darea de interese o plătește Institutul.

1123

Direcțiunea

„Hai să dăm mână cu mână,
Cei cu inima română“!

Deschidere de prăvălie!

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public românesc și în special a onoratei preoțimi și în vătătorimi, că mi-a reușit să cumpăr casele cu

vestita prăvălie „la Gligor“

din SIBIIU, Piața mică,

și pe care mi-am asortat-o cu toți articlii de manufactură atât pentru dame și domni, cât și pentru țărani și țărance.

Din cauza procesului ce l-am avut cu orașul, stând prăvălia mai multe luni închisă rog pe onorații preoți din jurul Sibiiului, să binevoiască a recomanda prăvălia mea credincioșilor din comuna Domniilor.

1465

Cu deosebită stimă

Teodor Doboiu.

Croitorie de costume săliștenesti!

Am onoare a aduce la cunoștința Onor. public din loc și jur, că dispun în Sibiiu, Strada Faurului Nr. 6 (Schmiedgasse) de o Croitorie pentru haine bărbătești și haine (costume) țărănești pentru femei (în port săliștenesc) toate executate artistic din materiile cele mai durabile.

În depozitul meu se află totdeauna costume complete gata, iar la caz că nu corespund dorinței cumpărătorilor, se pot pregăti altele în timpul cel mai scurt.

La dorință dau împrumut costume complete pentru baluri, serate, oșpețe, fotografări etc., pe lângă prețuri convenabile.

Spre orientarea celor interesați mai adaug, că șatra mea, afară de Sibiiu, se mai află pe la toate târgurile mai mari din comitatele Sibiiu, Făgăraș, Alba-Inf., Hunedoara și Zărnave. — Pentru comande cât mai multe, rog Onor. Public a-mi oferi binevoitorul sprijin.

Serviciu solid, conștientios!

Prețuri foarte moderate!

Cu toată stima

M. G. Crișan.

500.000 de pași

poate umbra cu așa o păreche de papuci sau cizme, cari sunt cumpărate din atelierul meu sau sunt provăzute cu numele **GEORGE LIMPEDE**

Gratis reparez

orice încălțăminte socotind dela cumpărare 3 luni, dacă în acest timp e de lipsă ceva reparare.

GEORGE LIMPEDE

SIBIIU

Piața Brânzei Nr. 9

Crăsmă de vândut.

Într-o comună din apropierea Bradului, com. Hunyad, să află o casă cu drept de licență, de vândut. Casa constă din 3 odăi, 1 șopru și curte după dorința cumpărătorului de mare. Prin comună au trecut încă 5 comune către Brad și Baia de Criș (Körösbánya). 1474

Ofertele sunt a se trimite la adresa „Viorel“ postrestant Brád.

Beutură excelentă și cu gust bun care produce sânger. — Recomandă de medici contra boalei de anemie, lipsă de sânger, nervositate, reconvalescență. Influență.

entreză producerea sângelui, întărind mușchi și nervii, dă apetit fără a avea ceva urmări neplăcute asupra stomacului sau la dinți. Prețul unei sticle mari Cor. 350, una mică Cor. 2—. Se capătă în toate apotecele.

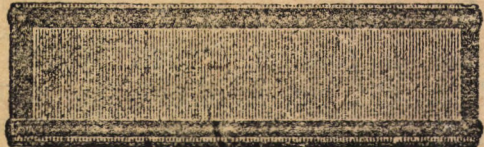
Depozitul principal la:

GUIDO FABRITIUS,
apotecar în Sibiiu.

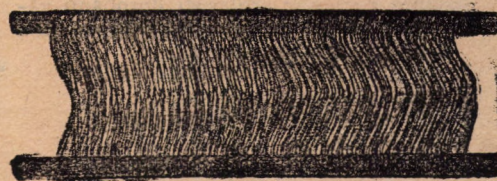
CAROL F. JICKELI în Sibiiu și în Alba-Iulia

Fire cu ochiuri din oțel

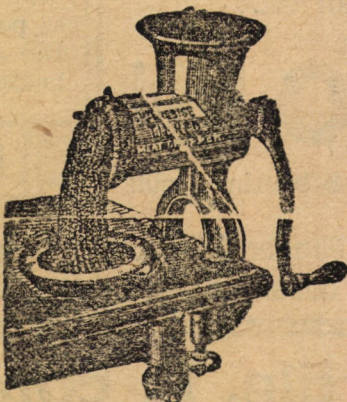

Spete de țesut cu dinți din oțel și alamă, în toate mărimile

Îțe (Garnituri de războiu)

Lista de prețuri Nr. 261 despre unelte pentru țesătorii și roțițe de tors, să trimit la dorință gratis și franco

Mașină de tocat carne, ținută, calitatea primă

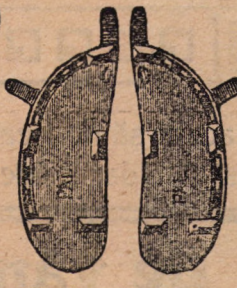

Cuțite de bucatărie, de măcelari precum și bricege de calitate primă „Solinger“ fabricat

Patine, săni și clopoței pentru săni

1473

Potcoave de larnă pentru boi

Inseratele

numai atunci au valoare mare, dacă să răspundă pretutindenea, în toate țările, în toate cercurile sociale. Pentru acest scop se oferă indeosebi inserarea în **FOAIA POPORULUI**. ... Informații să dau și comanda să primească la administrația **FOAIA POPORULUI**.

In loc de cor. 12.-

numai 5.-
Coroane

000 perechi de ghețe cu băeri, conform desenului de sus, tot din piele bună și talpă tare bătută cu cui, cari au fost comandate pentru a se trimite în Balcani dar au rămas înapoi din cauza războiului. De aceea acum sunt silit a le vinde părăceha sub prețul ce mă costă, adică **cor. 5.-** Se pot cănumai cu pătă pentru domni și dame în toate mărimile. Trimitere cu rambursă.

Exporthaus „Perfekt“
Vien, VII., Neustiftgasse 137/55

Carte nouă:

ANECDOTE

cu un adaus: „Insemnări autobiografice“

de
Teodor V. Borza

1130

Varietăți și bogatul cuprins al acestei broșuri e următorul:

În loc de prefață
Din viața preotului Teodor V. Borza, autobiografie
Ris căsător
O predică frumoasă
Reamintire din anul 1842
Sasul și Românul
Holera la Mănești (1897)
Popa alene și predică
Sasul și belii
Un voine cu alt voine
Holera la Vănaș
Sasul curajos
Cula merge la pete
Cula lăsați la pete
Un toast, jure la adunarea de-

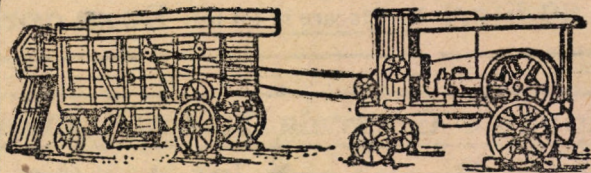
părământului Asociației la
Medlaș, în 28 August 1898
Un mire cinstit în coteț
Tiganul cinstit
Tiganul vânător
Tiganul husar
Nădragii Tiganului
Sasul păcurar
Tiganul cărturar — Păscălerul
Ingropăciunea Voivodului
O predică pe un vârf de saică
Un toast
La Sângier, gratulare d-lui profesor Georgiu Simu
Un peșter aurid
O nunta țigănească

Se poate procura în preț de 50 bani, trimis în înșir, de la Librăria „Foaia Poporului“ la Sibiu, precum și de la autor în Bozta (Mihályfalva) a. p. Seica mare (Nagyszeke).

AGRICOLA

intreprindere de mașini
agricole și motoare

BUDAPEST, V., Kőrál-utca 9

Ce e
bun e și
ieftin!Ce e
bun e și
ieftin!

Motoare de ulei brut originale șvediane și originale Diesel pentru instalațiuni de mori și pentru alte scopuri industriale.

Motoare de benzin și ulei brut pentru garnituri de t. eierat, cari funcționează în toată țara spre deplină îndestulare a cumpărătorilor.

Se află pururea în depozit.

Prețuri moderate. — Condițiunile cele mai favorabile de solvire în rate pe mai mulți ani. — Catalog de prețuri și deslșiri de specialitate se dau la cerere gratuit și franco.

— Corespondență românească. —

Balsamul apotecarului A. Thierry

Alte echier Balsam
de la A. Thierry în Pregrada
bei Rohltuch-Sauerbrunn.

Se folosește: la femei cari lăptesc, la pornirea lăptelui, împotriva în-
petrii peptului, la orban, inflamație de picioare sau de os, rani, pi-
cioare umflate și la mănecarea osului; apoi la rani de sabie, im-
pusături, împușcături, tăieturi și sdruncinări, precum și la înțetura
din corp a obiectelor străine, ca: sticla, tanduri, pietriș, alic, spini etc.,
la tot felul de umflături rani, carbunc, chiar și la cancer (rac); la
negei pe mâni sau la picioare, beșici, rani la picioare, rani de ar-
suri, la alăbire provenită din zăcut mult, beșici de sânge, curgeri de
uraciu etc. etc. 2 cutii costă K 3.60, pe lângă trimiterea înainte a ba-
nilor sau cu rambursă. Se capătă la apotecarul Török Jozsef în Bu-
dapesta și în cele mai multe apotece din țară. En gros se află la droghe-
riile: Thalmeier și Seltz, Erezil Hochmeister și Frații Radano-
vits în Budapesta. Unde nu e depozit să se comande direct dela:

A. THIERRY, Apoteca la In-
gerul păzitor în

Singura veritabilă

Alifie-Centifolia a lui Thierry

Impiedică și oprește inveninarea sângelui. Face de prisos operațiile.

(lângă Rohltuch-Sauerbrunn).

Vinuri minunate!

Din cauza unei mari rezerve
de vinuri, se vând prelângă
prețuri moderate vinuri garan-
tat naturale din anii 1908, 1910
și 1911 în diferite calități la

Heinrich Rieger

Prăvălie mare de vinuri
SIBIU, strada Gușterii Nr. 7

Vânzare în mic și mare

Ah vai!

La tusa, răgușeli
și flegmă ajută repede și
sigur

Trăiască!

Pastilele de piept Egger

cari au un gust excelent și nu vîdează poftă
de mâncare.

De carton: 1 și 2 coroane

Carton de probă: 50 fil.

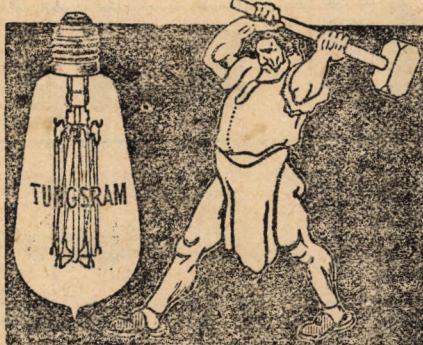
De vîndut în fiecare farmacie
și drogerie

Fabrica: A. EGGER și FIUL

Merant de curte ces. și reg., WIEN.

Pastilele de piept ale
lui Egger m'a scăpat
repede.Trebuie să mă înec în
această tusa afurisită.

De căpătat: în SIBIU la farmaciile: Guido Fabritius, Carol Mörscher, T. C. Molnár, Carol Müller, Eugen Rummier, Carol Pissel, Albert Zink.
în SEBEȘUL-SĂSESC: la farmaciile: Stefan Heitz, I. C. Reichard și Walter Metz.

Nu întrebuințați altă marcă decît
Para cu droi original
prevăzută cu marca de scutit

TUNGSRAM

Atențiune la fașificări!

Dereinigite Glühlampen- und
Elektrizitäts-Ges., Ujpest 4.

Nu-i reclamă — ci e fapt

că fiecare în interesul său propriu numai în

Warenhaus Grünberger

să facă cumpărări de

Haine pentru domni, dame

băieți, fete și copii

bluse, rochiile, jupoane, negli-

gés și costume pentru dame

Mare alegere!
Prețuri fără
concurență!

Cel mai mare
depozit
de blănuri!

Strada Cisnădiei, Palatul comandai de corp.

NEIGE DE FLEURS

e cea mai nouă
științifică lucrată

Cremă pentru mâni și față

și cea mai bună mijlocire igienică a timpului prezent.

Tuba 80 fileri De vânzare în tot loc. Doza cor. 1-60

„Compagnie Generale Transatlantique”

Linia Franceză

Linie regulată directă
de vapoare repezi =

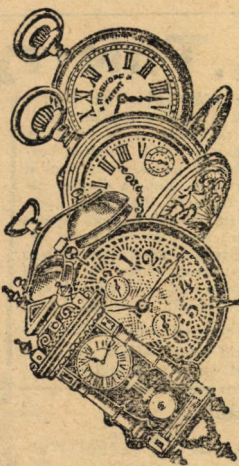
Havre—Newyork și Canada

preste Basel (Elveția) și Paris

Cancelaria: BUDAPEST, VII, Baros-ter 15

Telefon: 14-87

8 zile de probă

trimite la ori-și-cine cu rambursă din orologioarele de mai jos
(în care timp se pot schimba ori cere banii retur) și anume:

Orologiu american de nichel	cor. 2-80
patent Roskopf	cor. 3-—
american Goldin	cor. 3-50
de tren Roskopf	cor. 4-—
Roskopf cu 2 capace	cor. 4-50
lat	cor. 5-—
cu 2 capace, imitație de argint	cor. 6-—
de aur 14 carate	cor. 18-—
original Omega	cor. 20-—
deșteptător de concurență, 12 cm. înalt	cor. 2-—
marca Junghaus	cor. 3-—
cu cadran Radium	cor. 4-—
Radium, cu 2 clopote	cor. 5-—
cu muzică	cor. 6-—
pendulă, 75 cm. înalt	cor. 8-—
cu sunet de clopot	cor. 8-—
cu automat de muzică și baterie	cor. 10-—
rotund cu deșteptător	cor. 14-—
rotund cu deșteptător	cor. 6-—

Garantie pe 3 ani în scris. — Trimiterea prin rambursă.

Max Böhmel, = WIEN, IV. =

Margarethenstrasse 27/750

1405 Lista de prețuri originală de fabrică se trimite gratis

Ludovic Ferencz

croitor de bărbați

SIBIU, strada Cisnădiei Nr. 12

recomandă p. t. publicului

cele mai noue stoffe de
toamnă și iarnă în mare
asortiment.

Noutățile

sosite chiar acum, pentru haine
de bărbați stoffe englezești,
francezești și indigene, din
cari se execută după măsură cele
mai moderne vestimente precum:
Sacko, Jaquette și haine de
salon, cu prețuri foarte moderate.Deosebită atențiune
merită noutățile de stoffe pentru
pardisiuri și „Raglam”, cari
se află totdeauna în deposit bogat.Asupra reverențelor con-
fecționate în atelierul meu, îmi per-
mit a atrage deosebită atențiune
a On. domni preoți și teologi ab-
solvenți. — În cazuri de ur-
gență confecționez un rând
complet de haine în timp
de 24 ore. — Uniforme pentru
voluntari, cum și tot felul de articli
de uniformă, după prescripție cro-
itura cea mai nouă.Cine vrea un orologiu
în cinste?Pentru a face eminentele
noastre orologioare de buz-
nar pretutindena cunos-
cute, distribuim într-un
oarecare mod 5000 bu-
cătă orologioare gratuite.Trimiteți adresa exactă,
numai pe o carte postală,
la fabrica de orologioare:

Jak. König

Wien, III/2 Postamt 45,
Fach 399.Binecunoscutele resturi de Moravia
Rochii de dame din Lodensunt ieftine și se află în cea
mai bună calitate numai la firma

I. Ingrowitzer Webwarenerzeugung

JOSEF MASIK

în INGROWITZ, Mähren (Austria).

Aceste stoffe de lână (Loden) sunt o
marfă minunată pentru revân-
sători, de oarece sunt foarte iubite de
dame. — Cereți oferte. 1232

Correspondență germană

Cel mai vechiu și mai mare institut
financiar românesc din Austro-Ungaria

„ALBINA”

institut de credit și de economii în Sibiu

Filiale: Brașov, Bozoviciu, Elisabetopole,
Lugoș, Mediaș și MureșșorheiuAgenturi: Orșova, Sânmărtin, Sânm-
clăușul-mare și Șeica-mare

Capital societar	K 6,000.000.—
Fonduri de rezervă și penziuni	„ 2,350.000.—
Portofel de cambii	„ 17,700.000.—
Imprumuturi hipotecare	„ 12,400.400.—
Depuneri spre fructificare	„ 24,500.000.—
Scrisuri fonciare în circulațiune	„ 10,000.000.—

Primește depuneri
spre fructificare cu 5-5 $\frac{1}{2}$ %

după terminul de abdicere, plătiind însuși darea de interese

execută asemnări de bani la America
și îngrijește încasări de cecuri și asignațiuni
asupra oricărei pieși, mijlocește tot felul de afaceri
de bancă. — Orice informațiuni se dau gratis și
prompt atât de Centrala din Sibiu, cât și de filialele
și agenturile institutului.

Direcțiunea.

ANDREAS PAKSA

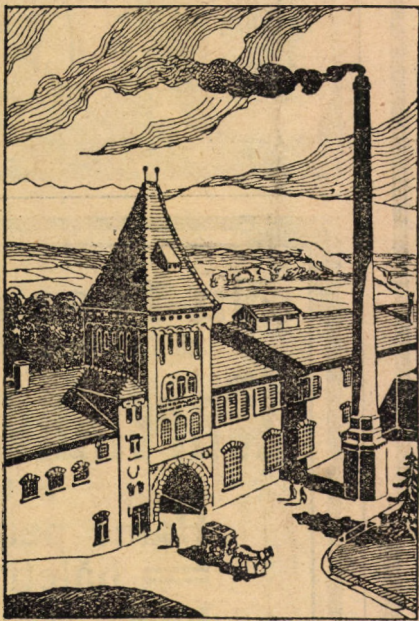
turnătorie de metal și artă

SIBIU

Str. Margarethen 18

Livrare promptă și lucră
solid! — Prețuri ieftine!se recomandă pentru executarea a tot
felul de greutate (măsură), pompe
pentru bere, pipe pentru buci
de vin, mașini pentru stropirea
vilor, clopotele pentru vite,
pisăluguri din aramă, părți întregitoare
la orice fel de mașini, precum și tot felul
de lucrări, ce se țin de aceasta branșă.

Hagerbräu

FRAȚII HAGER

= Bererie în Sibiu =

recomandă escelele și durabilele
Beri pentru exportBere albă Lager
și
Bere Bock

Serviciu cu prețuri moderate!!

Hagerbräu

La comanda delo orice firme, despre
care ai aflat din Foaie, să amintești
totdeauna, că ai citit
inseratul respectiv în „Foaia Poporului” ca astfel să fii servit
bine, grabnic și ieftin